

Briselē, 2020. gada 14. jūlijā
REV2 – aizstāj šādus dokumentus:
“Norādījumi par muitu” (REV1) (2019. gada
22. novembris), “Preferenciālās izcelsmes
noteikumi” (2018. gada 4. jūnijs) un “Muita un
netiešo nodokļu joma” (2018. gada
30. janvāris)

NORĀDĪJUMI:

APVIENOTĀS KARALISTES IZSTĀŠANĀS UN ES NOTEIKUMI MUITAS JOMĀ, IETVEROT PREFERENCIĀLO IZCELSMI

Saturs

IEVADS.....	2
A. JURIDISKĀ SITUĀCIJA PĒC PĀREJAS PERIODA BEIGĀM, TOSTARP KONKRĒTIE ATDALĪŠANĀS NOTEIKUMI IZSTĀŠANĀS LĪGUMĀ.....	3
1. UZŅĒMĒJU REĢISTRĀCIJA UN IDENTIFIKĀCIJA (<i>EORI</i>)	4
2. MUITAS LĒMUMI.....	5
2.1 Atļaujas.....	5
2.2 Lēmumi, kas attiecas uz saistošu izziņu par tarifu (SIT lēmumi)	7
2.3 Lēmumi, kas attiecas uz saistošu izziņu par izcelsmi (SII lēmumi).....	7
3. BAGĀŽAS BIRKAS	8
4. PREFERENCIĀLAS IZCELSMES ASPEKTI.....	8
4.1 Preferenciālas izcelsmes noteikšana ES preferenciālo režīmu vajadzībām.....	9
4.2 Tiešā pārvadājuma/manipulāciju neveikšanas prasības	9
4.3 Izcelsmes apliecinājumi.....	10
4.4 Piegādātāja deklarācijas preferenciālās tirdzniecības vajadzībām	11
4.5 Atzītie eksportētāji	11
4.6 Reģistrētie eksportētāji (REX)	12
4.7 Atkāpes no izcelsmes kvotām, kas noteiktas konkrētos ES brīvās tirdzniecības nolīgumos	12
5. PREČU IEVEŠANA SAVIENĪBAS MUITAS TERITORIJĀ.....	12
5.1 Ievešanas kopsavilkuma deklarācija (<i>ENS</i>).....	12

5.2	Preču pagaidu uzglabāšana (PU).....	13
5.3	Preču muitas statuss.....	14
5.4	Atbrīvošana no ievadmuitas nodokļa	15
6.	LAIŠANA BRĪVĀ APGROZĪBĀ.....	16
7.	ĪPAŠAS PROCEDŪRAS	17
7.1	Tranzīts.....	17
7.2	Īpašas procedūras, kas nav tranzīts.....	22
8.	NO SAVIENĪBAS MUITAS TERITORIJAS IZVESTAS PRECES.....	26
8.1	Pirmsizvešanas deklarācija.....	26
8.2	Eksports un reeksports.....	27
9.	MUITAS PARĀDS	28
10.	ADMINISTRATĪVĀ SADARBĪBA MUITAS JOMĀ	29
B.	ZIEMEĻĪRIJĀ PĒC PĀREJAS PERIODA BEIGĀM PIEMĒROJAMIE NOTEIKUMI.....	30
	PIELIKUMS. PREFERENCES UN IZCELSMES NOTEIKUMI PĀREJAS PERIODA LAIKĀ.....	32
1.	PREFERENCIĀLAS IZCELSMES ASPEKTI.....	32
2.	IZCELSMES PĀRBAUDE.....	33

IEVADS

Kopš 2020. gada 1. februāra Apvienotā Karaliste (“AK” ir izstājusies no Eiropas Savienības un kļuvusi par trešo valsti¹. Izstāšanās līgumā² ir paredzēts pārejas periods, kas beigsies 2020. gada 31. decembrī. Līdz minētajam datumam AK un tās teritorijā ir piemērojamas ES tiesības³.

Pārejas periodā ES un AK risinās sarunas par nolīgumu par jaunu partnerību, jo īpaši paredzot brīvās tirdzniecības zonas izveidi. Tomēr nav skaidrs, vai pārejas perioda beigās šāds nolīgums būs noslēgts un stāsies spēkā. Katrā ziņā attiecības, ko šāds nolīgums radītu, tirgus piekļuves nosacījumu ziņā ļoti atšķirtos no AK dalības iekšējā tirgū⁴, ES muitas savienībā un PVN un akcīzes nodokļa zonā.

Tādēļ visām ieinteresētajām personām un jo īpaši uzņēmējiem tiek atgādināts par juridisko situāciju pēc pārejas perioda beigām, tostarp par konkrētajiem atdalīšanās noteikumiem

¹ Trešā valsts ir valsts, kas nav ES dalībvalsts.

² Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.) (izstāšanās līgums).

³ Ar dažiem izņēmumiem, kas paredzēti izstāšanās līguma 127. pantā, bet šo norādījumu kontekstā nav būtiski.

⁴ Konkrētāk, brīvās tirdzniecības nolīgumā netiek ietverti tādi iekšējā tirgus principi (preču un pakalpojumu jomā) kā savstarpēja atzišana, izcelsmes valsts princips un saskaņošana. Turklāt brīvās tirdzniecības nolīgums neatceļ nedz muitas formalitātes un kontroli (tostarp attiecībā uz preču un to komponentu izcelsmi), nedz arī importa un eksporta aizliegumus un ierobežojumus.

izstāšanās līgumā (sk. tālāk A daļu). Šajā paziņojumā ir arī izskaidroti noteikumi, kas pēc pārejas perioda beigām būs piemērojami Ziemeļīrijā (sk. tālāk B daļu).

Šā paziņojuma pielikumā sniegta informācija par preferencēm un izcelsmes noteikumiem pārejas perioda laikā.

Ieteikums ieinteresētajām personām

Lai novērstu šajā paziņojumā minētās sekas, ieinteresētajām personām jo īpaši ir ieteicams:

- apsvērt, vai ir nepieciešams iegūt *EORI* numuru ES dalībvalstī;
- apspriesties ar savu kompetento muitas dienestu, lai saņemtu precīzāku padomu konkrētajā situācijā, un
- pielāgot komponentu un piegādes ķēdes, lai ņemtu vērā to, ka AK komponenti tarifu preferenču vajadzībām ar trešām valstīm būs nenoteiktas izcelsmes.

Ņemiet vērā,

ka šajā paziņojumā nav apskatīti ES noteikumi par:

- muitas parādu, preču muitas vērtību un pievienotajām izmaksu pozīcijām;
- tarifu likmes kvotām un to pārvaldību;
- aizliegumiem un ierobežojumiem;
- pievienotās vērtības nodokli;
- akcīzes nodokļiem.

Par šiem aspektiem tiek gatavoti vai jau ir publicēti citi paziņojumi⁵.

A. JURIDISKĀ SITUĀCIJA PĒC PĀREJAS PERIODA BEIGĀM, TOSTARP KONKRĒTIE ATDALĪŠANĀS NOTEIKUMI IZSTĀŠANĀS LĪGUMĀ⁶

Pēc pārejas perioda beigām ES noteikumi muitas jomā un konkrēti Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra Regula (ES) Nr. 952/2013⁷, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu ("SMK"), tostarp tās deleģētais un īstenošanas akts, vairs nebūs piemērojami AK⁸. Tam ir konkrēti šādas sekas:

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_lv

⁶ Ja vien nav norādīts citādi, šajā daļā ietvertie paskaidrojumi attiecas uz AK, izņemot Ziemeļīriju.

⁷ OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp.

⁸ Attiecībā uz SMK piemērojamību Ziemeļīrijā sk. šo norādījumu B daļu.

1. UZŅĒMĒJU REĢISTRĀCIJA UN IDENTIFIKĀCIJA (*EORI*)

Pārejas perioda beigās AK *EORI* numuri vairs nebūs derīgi Savienībā un tiks anulēti attiecīgajā IT sistēmā *EOS/EORI*, tostarp tie AK *EORI* numuri, kas saistīti ar notiekošām operācijām, uz kurām attiecas izstāšanās līgums.

- a) Pēc pārejas perioda beigām varētu mainīties to personu tirdzniecības modeļi, **kurās veic uzņēmējdarbību Savienībā** un kuru darījumu partneri pašlaik ir vienīgi personas AK. Pašlaik tās nav iesaistītas tirdzniecībā ar trešām valstīm, bet tikai Savienības iekšējos darījumos, un līdz ar to tām nevienā dalībvalstī nav piešķirts *EORI* numurs, savukārt turpmāk tās veiks darījumus, kuros būs nepieciešams kārtot muitas formalitātes. Tas nozīmē, ka saskaņā ar SMK⁹ tiesību aktiem tām ir jāreģistrējas muitas dienestos tajā dalībvalstī, kurā tās veic uzņēmējdarbību.

Minētās personas var iesniegt prasītos datus (SMK DA 12-01. pielikums¹⁰) vai veikt nepieciešamos pasākumus reģistrācijai jau pirms pārejas perioda beigām.

- b) Jānošķir divas personu kategorijas, **kurās pašlaik veic uzņēmējdarbību AK vai ir reģistrētas ar AK *EORI* numuru:**

- personas, kuras pašlaik nav iesaistītas tirdzniecībā ar trešām valstīm, bet tikai Savienības iekšējos darījumos un kurām tādējādi nevienā dalībvalstī nav piešķirts *EORI* numurs, savukārt pēc pārejas perioda beigām tās plāno veikt darījumus, kuros būs nepieciešams kārtot muitas formalitātes, kas saskaņā ar SMK tiesību aktiem nozīmē, ka tām jābūt reģistrētām muitas dienestā dalībvalstī;
- personas, tostarp trešo valstu uzņēmēji, kuriem pašlaik ir derīgs AK muitas dienesta piešķirts *EORI* numurs, kas no pārejas perioda beigām nebūs derīgs Savienībā.

Šajā gadījumā uzņēmējiem ir jābūt informētiem par to, ka pēc pārejas perioda beigām tiem ir jāreģistrējas kompetentajā muitas dienestā dalībvalstī un jāizmanto jaunais *EORI* numurs.

Pēc pārejas perioda beigām personām, kuras veic uzņēmējdarbību AK vai citā trešā valstī un kurām dalībvalstī ir pastāvīga darījumdarbības vieta, kā tā definēta SMK 5. panta 32) punktā, atbilstoši SMK 9. panta 1. punktam ir jāreģistrējas muitas dienestos tajā dalībvalstī, kurā atrodas pastāvīgā darījumdarbības vieta. Personām, kurām dalībvalstī nav pastāvīgas darījumdarbības vietas, saskaņā ar SMK 9. panta 2. punktu ir jāreģistrējas kompetentajā muitas dienestā tajā dalībvalstī, kura ir atbildīga par vietu, kurā tie pirmo reizi iesniedz deklarāciju vai lēmuma pieteikumu; turklāt minētajiem uzņēmējiem ir jāieceļ nodokļu pārstāvis, ja to paredz spēkā esošie tiesību akti.

Arī minētās personas var iesniegt prasītos datus (SMK DA 12-01. pielikums) vai veikt nepieciešamos pasākumus, lai reģistrētos jau pirms pārejas perioda beigām.

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp.).

¹⁰ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2015/2446 (2015. gada 28. jūlijs), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muitas kodeksa noteikumiem (OV L 343, 29.12.2015., 1. lpp.) (turpmāk “**SMK DA**”).

Dalībvalstu muitas dienestiem būtu jāpieņem pieprasījumi jau pirms pārejas perioda beigām un jāpiešķir tiem *EORI* numuri ar nākamo dienu pēc pārejas perioda beigām kā “*EORI* numura sākuma datumu” vai pēc tam atbilstoši attiecīgo personu pieprasījumiem.

2. MUITAS LĒMUMI

2.1 Atļaujas

Pārejas perioda beigu ietekme uz atļaujām ir atkarīga no atļaujas veida, tostarp no tā, kurš ir izdevējs muitas dienests un kurš ir atļaujas turētājs, un no ģeogrāfiskā tvēruma.

Atļaujas, ko piešķirušī AK muitas dienesti

Parastos apstākļos jebkura atļauja, ko jau piešķirušī AK muitas dienesti, pēc pārejas perioda beigām vairs nav derīga Savienībā.¹¹ AK muitas dienesti pēc pārejas perioda beigām vairs nav ES kompetentais muitas dienests.

Ja AK no nākamās dienas pēc pārejas perioda beigām pievienojas Konvencijai par kopīgu tranzīta procedūru¹² (KTK) kā pilntiesīga līgumslēdzēja puse, tad AK izdotās atļaujas attiecībā uz tranzīta vienkāršojumiem¹³ vairs nebūs derīgas ES Muitas lēmumu sistēmā un tās būs jāizskata AK kā KTK līgumslēdzējas puses valsts sistēmā. Ja AK paziņos dalībvalstīm, kuras no šīm atļaujām turpmāk joprojām būs derīgas KTK ietvaros, tad dalībvalstīm attiecīgās atļaujas ir jāuzskata par derīgām.

Atļaujas, ko piešķirušī dalībvalstu muitas dienesti

Kopumā atļaujas, ko piešķīris dalībvalsts muitas dienests, paliks derīgas, bet muitas dienestam tajās pēc savas iniciatīvas vai pēc uzņēmēja iesniegta grozījumu pieteikuma būs jāizdara grozījumi, kas skar ar AK saistītās atļaujas ģeogrāfisko tvērumu vai atļaujas elementus attiecībā uz AK.

Tomēr atļaujas, kas piešķirtas uzņēmējiem ar AK *EORI* numuriem, pēc pārejas perioda beigām vairs nav derīgas Savienībā¹⁴, izņemot gadījumu, kad uzņēmējam Savienībā ir pastāvīga darbīdarbības vieta, tam ir iespēja iegūt ES *EORI* numuru un iesniegt pieteikumu atļaujas grozīšanai, lai iekļautu jauno ES *EORI* numuru AK *EORI* numura vietā. Ja nav iespējams grozīt atļauju, aizstājot AK *EORI* ar ES *EORI*, tad uzņēmējam būtu jāpiesakās jaunai atļaujai ar tā jauno ES *EORI*.

¹¹ Par izņēmumiem sk. tālāk apakšpunktu par atļaujām saistībā ar preču notiekošu pārvietošanu saskaņā ar izstāšanās līgumu.

¹² OV L 226, 13.8.1987., 2. lpp., jaunākie grozījumi izdarīti ar Lēmumu Nr. 1/2017 (OV L 8, 12.1.2018., 1. lpp.).

¹³ Tādas vispārējā galvojuma atļaujas, ieskaitot atbrīvojumu, un tādas atļaujas precēm, ko pārvadā pa gaisu, par tranzīta deklarāciju izmantot elektronisku pārvadājuma dokumentu (*ETD*), kurām ir saikne ar ES.

Vispārējā galvojuma izmantošanas nolūkiem ir nepieciešams pārrēķināt atsaucēs summu, jo būs mainījies to preču muitas statuss, uz kurām ir attiecināms kopīgais tranzīts.

¹⁴ Par izņēmumiem sk. tālāk apakšpunktu par atļaujām saistībā ar preču notiekošu pārvietošanu saskaņā ar izstāšanās līgumu.

Uzņēmējiem piešķirtās atļaujas ar ES *EORI* numuriem, kuri pašlaik ir derīgi arī AK, ir jāgroza, lai ņemtu vērā pārejas perioda beigas un attiecīgo ģeogrāfisko tvērumu, piemēram, atļaujā, kas attiecas uz regulāro kuģu satiksmi, AK ostas būs jāsvīturo, izņemot tās ostas, kas atrodas Ziemeļīrijā.

Vienotā atļauja vienkāršotajām procedūrām (*SASP*), kura pašlaik attiecas uz AK un vienu dalībvalsti, pēc pārejas perioda beigām vairs nebūs derīga. Tomēr to varētu grozīt un pārveidot par valsts atļauju. Ja *SASP* atļauja attiecas uz AK un vairāk nekā uz vienu dalībvalsti, tad minētā atļauja paliek derīga, ja uzraudzības muitas iestāde atrodas dalībvalstī, bet tā ir jāgroza. Ja *SASP* atļauja attiecas uz vienkāršotajām deklarācijām, jāņem vērā, ka uzņēmējam ir jāiesniedz papildu deklarācija, kas attiecas arī uz AK, tikai par laiku līdz pārejas perioda beigām¹⁵;

Ja saistībā ar atļauju izmantot vispārējo galvojumu atļaujas turētājs izmanto tāda galvnieka saistības, kurš veic uzņēmējdarbību AK, tad minētās saistības vairs nav derīgas un tās vairs nevar izmantot citām jaunām muitas operācijām. Atļaujas turētājam minētās saistības ir jāaizstāj ar tādām saistībām, kuras atbilst SMK 94. un 95. panta nosacījumiem, tostarp nosacījumam par uzņēmējdarbības veikšanu Savienībā.

Vispārējā galvojuma izmantošanas gadījumā atsaucē summu ir nepieciešams pārreķināt preču muitas statusa maiņas gadījumā vai tad, ja daļa no tā ir derīga tikai AK (atsaucē summas sadalījumu reglamentē SMK PDA 8. pants¹⁶).

Uzņēmējiem, kuriem pašlaik nav vajadzīgas atļaujas, bet kuru situācija mainīsies pēc pārejas perioda beigām, ir jāiesniedz attiecīgās atļaujas pieteikums. Uzņēmējiem, kuri pašlaik ir AK muitas dienestu izdotu atļauju turētāji un kuri uzskata, ka tie pēc pārejas perioda beigām atbildīs SMK prasībām, dalībvalsts muitas dienestam ir jāiesniedz attiecīgo atļauju pieteikumi. Pieteikumus var iesniegt jau pirms pārejas perioda beigām, lai kompetentajam muitas dienestam dotu laiku sagatavot lēmuma pieņemšanu. Jebkurā gadījumā lēmums stājas spēkā ne agrāk kā nākamajā dienā pēc pārejas perioda beigām.

Tas attiecas arī uz uzņēmējiem, kuri pašlaik ir reģistrēti ar AK *EORI* numuru un kuriem ir ES dalībvalsts *EORI* numurs ar sākuma datumu nākotnē. Tomēr šādā gadījumā Muitas lēmumu sistēma (MLS) nepieņem tādu *EORI* numuru, kas kļūs derīgs tikai vēlāk nākotnē, savukārt atļaujas vēlāku derīguma sākuma datumu tā pieļauj. Tādējādi atļaujas pieteikumi, uz kuriem attiecas MLS¹⁷ un kurus iesnieguši konkrētie uzņēmēji, ir jāizskata ārpus MLS. No nākamās dienas pēc pārejas perioda beigām, kad *EORI* kļūst derīgs, atļauja ir jāievada sistēmā.

¹⁵ Ja pārejas periods tiktu pagarināts un nebeigtos kalendārā mēneša beigās, tad atsevišķa papildu deklarācija, kas attiecas uz pārējām dalībvalstīm, būtu jāsaņem tikai par atlikušajām konkrētā kalendārā mēneša dienām.

¹⁶ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2016/341 (2015. gada 17. decembris), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz pārejas noteikumiem, kurus paredz attiecībā uz konkrētiem Savienības Muitas Kodeksa noteikumiem, ja attiecīgās elektroniskās sistēmas vēl nedarbojas (OV L 69, 15.3.2016., 1. lpp.) (turpmāk “**SMK PDA**”).

¹⁷ Sk. Īstenošanas regulas 2017/2089 5. pantu (OV L 297, 15.11.2017., 13. lpp.).

Atļaujas saistībā ar preču notiekošu pārvietošanu saskaņā ar izstāšanās līgumu

AK muitas dienestu piešķirtās atļaujas un dalībvalstu muitas dienestu piešķirtās atļaujas tādiem uzņēmējiem, kuriem ir AK *EORI* numurs, izņēmuma kārtā turpina piemērot tikai un vienīgi attiecībā uz notiekošām situācijām un procedūrām, kā paredzēts izstāšanās līguma 49. panta 1. punktā.

Tādēļ šim nolūkam paredzētās atļaujas ir uzskatāmas par derīgām līdz situācijas beigām vai procedūras noslēgšanai, vai izstāšanās līguma III pielikumā noteiktajiem attiecīgajiem termiņiem (izvēlas agrāko datumu).

2.2 Lēmumi, kas attiecas uz saistošu izziņu par tarifu (SIT lēmumi)

Lēmums, kas skar saistošu izziņu par tarifu (SIT lēmums), ir tāds lēmums, ko muitas dienests izdod uz pieteikuma pamata un kas turētājam pirms importa vai eksporta procedūras sniedz atzinumu par preču klasifikāciju. SIT lēmums ir saistošs visiem dalībvalstu muitas dienestiem un lēmuma turētājam.

SIT lēmumi, ko jau izdevuši AK muitas dienesti, pēc pārejas perioda beigām Savienībā vairs nebūs derīgi.

Dalībvalstu muitas dienestu SIT lēmumi, kuri izdoti turētājiem ar AK *EORI* numuriem, vairs nebūs derīgi pēc pārejas perioda beigām, jo *EORI* numuri vairs nebūs derīgi Savienības muitas teritorijā un SIT lēmumus nav iespējams grozīt (SMK 34. panta 6. punkts). Tas tiks automātiski atspoguļots ESIT-3 sistēmā. Minētajiem SIT lēmuma turētājiem ir jāreģistrējas muitas dienestos saskaņā ar SMK 9. panta 2. un 3. punktu un SMK DA 6. pantu, lai iegūtu derīgu *EORI* numuru, un pēc tam jāiesniedz jauns SIT lēmuma pieteikums Savienībā. Pieteikuma iesniedzējs var lūgt atkārtoti izdot savu iepriekšējo SIT lēmumu, pieteikuma veidlapā iekļaujot atsauci uz to.

2.3 Lēmumi, kas attiecas uz saistošu izziņu par izcelsmi (SII lēmumi)¹⁸

Lēmums, kas attiecas uz saistošu izziņu par izcelsmi (SII lēmums), ir rakstisks lēmums, ko uz pieteikuma pamata izdod muitas dienests, kurš turētājam sniedz atzinumu par preču izcelsmi pirms importa vai eksporta procedūras. SII lēmums ir saistošs visiem dalībvalstu muitas dienestiem un lēmuma turētājam.

SII lēmumi, ko jau izdevuši AK muitas dienesti, pēc pārejas perioda beigām vairs nebūs derīgi Savienībā.

Turklāt, pieņemot SII lēmumus pēc pārejas perioda beigām, dalībvalstu muitas dienestiem AK komponenti (materiāli vai pārstrādes darbības) tādu preču izcelsmes noteikšanai, kurās ietverti minētie komponenti, nav jāuzskata par komponentiem “ar ES izcelsmi” (nepreferenciālām vajadzībām) vai “ES izcelsmes” komponentiem (preferenciālām vajadzībām).

¹⁸ SII lēmumu vajadzībām pēc pārejas perioda beigām Ziemeļīrijas saturs, tāpat kā pārējās AK saturs, ir uzskatāms par nenoteiktas izcelsmes saturu.

Dalībvalstu muitas dienestu SII lēmumi, kuri izdoti turētājiem ar AK *EORI* numuriem, vairs nebūs derīgi pēc pārejas perioda beigām, jo *EORI* numuri vairs nebūs derīgi Savienības muitas teritorijā un SII lēmumus nav iespējams grozīt (SMK 34. panta 6. punkts). Minētajiem SII lēmumu turētājiem ir iespēja reģistrēties muitas dienestos, lai iegūtu derīgu *EORI* numuru, un pēc tam iesniegt jaunu SII lēmuma pieteikumu Savienībā.

SII lēmumi, kas izdoti pirms pārejas perioda beigām un skar preces ar AK komponentiem (materiāliem vai pārstrādes darbībām), kuri bija noteicošie izcelsmes iegūšanai, pēc pārejas perioda beigām vairs nebūs derīgi.

3. BAGĀŽAS BIRKAS

Bagāžas birku atbilstoši SMK ĪA¹⁹ 12-03. pielikumam var piestiprināt reģistrētajai bagāžai, kuru paredzēts izsūtīt no AK ar gaisa kuģi pirms pārejas perioda beigām un kura nonāk ES lidostā pēc minētās dienas.

4. PREFERENCIĀLAS IZCELSMES ASPEKTI²⁰

Pārejas perioda beigās AK vairs nav daļa no Savienības muitas teritorijas. Tādējādi AK saturs (materiāli vai pārstrādes darbības) saskaņā ar ES preferenciālas tirdzniecības režīmiem to preču preferenciālās izcelsmes noteikšanas nolūkā, kurās iekļauts minētais saturs, ir “nenoteiktas izcelsmes” saturs²¹.

ES eksportētājiem un ražotājiem, kas sagatavo izcelsmes apliecinājumu vai iesniedz pieteikumu šāda apliecinājuma saņemšanai, lai eksportētu uz partnervalsti²², jo īpaši ir ieteicams ņemt vērā, ka AK komponenti jebkura pēc pārejas perioda beigām veikta eksporta gadījumā būs “nenoteiktas izcelsmes”.

ES importētājiem, kas vēlas izmantot preferenciālu režīmu ES (pamatojoties uz brīvās tirdzniecības nolīgumu (BTN) vai uz autonomu preferenču režīmu, piemēram, vispārējo preferenču shēmu), ir ieteicams nodrošināt, ka trešo valstu eksportētāji var pierādīt preču atbilstību preferenciālās izcelsmes noteikumiem, ņemot vērā AK izstāšanās sekas.

Piegādātājiem ES dalībvalstīs, kuri sniedz eksportētājam vai tirgotājam informāciju, kura ir nepieciešama preču preferenciālas izcelsmes noteikšanai, ar piegādātāja deklarāciju

¹⁹ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2015/2447 (2015. gada 24. novembris), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu konkrētus noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV L 343, 29.12.2015., 558.–893. lpp.), *UCC IA* (turpmāk “**SMK ĪA**”).

²⁰ Šīs iedaļas par preferenciālas izcelsmes aspektiem vajadzībām pēc pārejas perioda beigām Ziemeļrijas saturs, tāpat kā pārējās AK saturs, ir uzskatāms par nenoteiktas izcelsmes saturu.

²¹ Attiecībā uz AK aizjūras zemēm un teritorijām (LESD II pielikums) AK AZT saturs (materiāli un apstrādes vai pārstrādes darbības) pēc pārejas perioda beigām nevar tikt izmantots kumulācijas vajadzībām citās attiecīgajās ES partnervalstīs.

²² ES kopējās tirdzniecības politikas ietvaros ES ir preferenciālās tirdzniecības režīmi arī vispārējo preferenču shēmā (http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/index_en.htm). Attiecībā uz šajā paziņojumā ietvertajiem jautājumiem (Apvienotās Karalistes komponentu ietekme, nosakot preferenciālo izcelsmi saistībā ar tarifa režīmu) preferenciāla tarifa režīmiem vispārējā preferenču shēmā praksē var būt mazāks svars nekā brīvās tirdzniecības nolīgumiem. Tomēr šajā paziņojumā pilnīguma labad ir ietverti abi aspekti.

palīdzību būtu jāinformē eksportētāji un tirgotāji par to preču izcelsmes statusa izmaiņām, kuras ir piegādātas pirms pārejas perioda beigām un par kurām tie ir snieguši šādas piegādātāja deklarācijas.

Ilgtermiņa piegādātāja deklarācijas gadījumā piegādātājiem ES dalībvalstīs būtu jāinformē eksportētājs vai tirgotājs, ja ilgtermiņa piegādātāja deklarācija pēc pārejas perioda beigām vairs nav derīga attiecībā uz visiem vai dažiem tajā aptvertajiem sūtījumiem.

4.1 Preferenciālas izcelsmes²³ noteikšana ES preferenciālo režīmu vajadzībām

Neskarot 4.2. apakšpunktu, Savienībā no AK importētās preces pēc pārejas perioda beigām to izmantošanas vajadzībām saskaņā ar ES preferenciālajiem režīmiem kļūst par nenoteiktas izcelsmes precēm. Tam ir konkrēti šādas sekas.

- Preces, kas ražotas AK, pat ja tas noticis pirms pārejas perioda beigām, pārvietojot uz Savienību vai importējot Savienībā no AK pēc pārejas perioda beigām, to izmantošanas vajadzībām saskaņā ar ES preferenciālajiem režīmiem neuzskata par ES izcelsmes precēm.
- Preces, kas ražotas ES pirms pārejas perioda beigām un ko pārvieto uz AK pirms pārejas perioda beigām un importē Savienībā pēc pārejas perioda beigām, to izmantošanas vajadzībām saskaņā ar ES preferenciālajiem režīmiem un saskaņā ar teritorialitātes principu neuzskata par ES izcelsmes precēm.
- Ja tādas preces, kuru izcelsme ir ES preferenciālās tirdzniecības partnervalstīs un kuras ir importētas AK pirms pārejas perioda beigām saskaņā ar preferencēm, kas piešķirtas ES preferenciālās tirdzniecības režīmos, importē Savienībā no AK pēc pārejas perioda beigām, tās neuzskata par attiecīgās partnervalsts izcelsmes precēm. Tāpēc šīs preces nevar izmantot kumulācijas vajadzībām ar konkrēto partnervalsti (divpusējā kumulācija) vai ar citām partnervalstīm (diagonālā kumulācija) saskaņā ar ES preferenciālo režīmu.

4.2 Tiešā pārvadājuma/manipulāciju neveikšanas prasības

ES izcelsmes precēm, ko pēc pārejas perioda beigām **eksportē no Savienības caur AK uz tādu trešo valsti**, ar kuru Savienībai ir preferenciālās tirdzniecības režīms, var būt tiesības uz preferenciālu režīmu minētajā trešā partnervalstī, ar nosacījumu, ka ir ievēroti attiecīgajā ES preferenciālās tirdzniecības režīmā ietvertie izcelsmes noteikumi par tiešo pārvadājumu / par manipulāciju neveikšanu.

Līdzīgi arī precēm ar izcelsmi trešā partnervalstī, ko pēc pārejas perioda beigām **importē no minētās partnervalsts caur AK Eiropas Savienībā**, var būt tiesības uz preferenciālu režīmu ES, ar nosacījumu, ka ir ievēroti attiecīgajā ES preferenciālajā režīmā ietvertie izcelsmes noteikumi par tiešajiem pārvadājumiem / par manipulāciju neveikšanu.

²³ Atsauces uz “noteiktu izcelsmi” vai “nenoteiktu izcelsmi” šajā iedaļā ir lietotas tikai attiecībā uz preferenciālu izcelsmi.

4.3 Izcelsmes apliecinājumi²⁴

Izcelsmes apliecinājumi, kas izdoti/sagatavoti pirms pārejas perioda beigām

- Izcelsmes apliecinājumi, kas izdoti/sagatavoti ES vai AK

Izcelsmes apliecinājumi, kas izdoti/sagatavoti ES attiecībā uz precēm ar AK saturu vai AK pirms pārejas perioda beigām, ir uzskatāmi par derīgiem izcelsmes apliecinājumiem, **ar nosacījumu, ka sūtījuma eksports ir veikts vai nodrošināts pirms pārejas perioda beigām.**

Derīgums izmantošanai importam partnervalstī saskaņā ar attiecīgajiem ES preferenciālā režīma noteikumiem attiecas tikai uz to laikposmu, kas noteikts atbilstoši attiecīgajiem ES preferenciālajiem režīmiem.

Tomēr pēc pārejas perioda beigām ES preferenciālās tirdzniecības partnervalstis var apstrīdēt šādus izcelsmes apliecinājumus un pieprasīt to pārbaudi, ja šādi apliecinājumi ir pievienoti precēm, ko importē preferenciālās tirdzniecības partnervalstīs. Šajos gadījumos dalībvalsts muitas dienesti atbildēs uz pārbaudes pieprasījumiem, savu iespēju robežās apstiprinot preču noteiktas izcelsmes statusu vai šo apliecinājumu autentiskumu. Šīm vajadzībām ES izcelsmi nosaka, vadoties pēc laika, kad tika veikta eksportēšana, un ņemot vērā iepriekš pirmajā punktā aprakstīto principu.

- Izcelsmes apliecinājumi, kas izdoti/sagatavoti ES preferenciālās tirdzniecības partnervalstīs

ES preferenciālās tirdzniecības partnervalstīs pirms pārejas perioda beigām izdotie vai sagatavotie izcelsmes apliecinājumi, kas attiecas uz precēm ar AK saturu, Savienībā līdz to derīguma termiņam tiks uzskatīti par derīgiem izcelsmes apliecinājumiem, **ar nosacījumu, ka sūtījuma eksports ir veikts vai nodrošināts pirms pārejas perioda beigām.**

Tomēr pēc pārejas perioda beigām ES izcelsmes preces, kas ietver AK saturu, kurš ir būtisks izcelsmes iegūšanai, kas importētas ES preferenciālās tirdzniecības partnervalstīs un kam pievienots derīgs ES izcelsmes apliecinājums, ES preferenciālās tirdzniecības partnervalstīs nevar izmantot kumulācijas vajadzībām.

Izcelsmes apliecinājumi²⁵, kas izdoti/sagatavoti pēc pārejas perioda beigām

Īpašos gadījumos pēc pārejas perioda beigām var izdot/sagatavot īpaša veida izcelsmes apliecinājumus attiecībā uz eksportu, kas veikts pirms pārejas perioda beigām.

- Preču pārvadājumu sertifikātu dublikāti

²⁴ Izdotie vai sagatavotie izcelsmes apliecinājumi: izdotie izcelsmes sertifikāti, sagatavotās rēķindeklarācijas, izcelsmes deklarācijas un paziņojumi par izcelsmi.

²⁵ Izdotie vai sagatavotie izcelsmes apliecinājumi; izdotie izcelsmes sertifikāti; pašsertifikācija.

Pēc ES eksportētāja pieprasījuma pēc pārejas perioda beigām var izdot tāda preču pārvadājumu sertifikāta dublikātu, kura oriģinālu dalībvalstu muitas dienesti ir izdevuši pirms minētā perioda beigām.

- Retrospektīvi izdoti preču pārvadājumu sertifikāti

Pēc ES eksportētāja pieprasījuma preču pārvadājumu sertifikātu pēc pārejas perioda beigām var izdot retrospektīvi, ja preces tika eksportētas pirms pārejas perioda beigām.

- Retrospektīvi izdotas izcelsmes deklarācijas, paziņojumi par izcelsmi un rēķindeklarācijas

ES eksportētājs var sagatavot izcelsmes deklarāciju pēc pārejas perioda beigām, ja preces tika eksportētas pirms minētā perioda beigām.

4.4 Piegādātāja deklarācijas preferenciālās tirdzniecības vajadzībām

Piegādātāja deklarācijas ir pavaddokumenti, uz kuru pamata var izdot vai sagatavot izcelsmes apliecinājumus. No pārejas perioda beigām tos var izmantot par pamatojumu, lai izdotu izcelsmes apliecinājumus, ar nosacījumu, ka tie izcelsmes iegūšanas vajadzībām neņem vērā AK saturu.

Pēc pārejas perioda beigām eksportētājiem un kompetentajiem muitas dienestiem vai citām kompetentajām iestādēm, kas izdod vai sagatavo šādus izcelsmes apliecinājumus, ir pienākums pārlicināties, vai piegādātāja deklarācijas apliecinājuma izdošanas/sagatavošanas un eksportēšanas laikā atbilst nosacījumiem.

Pēc pārejas perioda beigām piegādātāja deklarācijas, ko sagatavojuši AK piegādātāji pirms pārejas perioda beigām, nevar izmantot, lai izdotu vai sagatavotu izcelsmes apliecinājumus ES dalībvalstīs.

4.5 Atzītie eksportētāji

Atzītajiem eksportētājiem rēķindeklarāciju vai izcelsmes deklarāciju sagatavošanas vajadzībām atbilstoši attiecīgajiem noteikumiem par preferenciālu Savienības izcelsmi ir piemērojami šādi noteikumi:

- pēc pārejas perioda beigām Savienībā vairs nav derīgas eksportētājiem un pārsūtītājiem piešķirtās atzītā eksportētāja atļaujas, ko piešķirušī AK muitas dienesti;
- pēc pārejas perioda beigām Savienībā vairs nav derīgas atļaujas, ko dalībvalstu muitas dienesti piešķirušī eksportētājiem un pārsūtītājiem, kuri veic uzņēmējdarbību AK;
- pēc pārejas perioda beigām Savienībā vairs nav derīgas atļaujas, ko dalībvalstu muitas dienesti piešķirušī eksportētājiem un pārsūtītājiem, kuri veic uzņēmējdarbību Savienībā ar AK *EORI* numuru.
- ES atzītajiem eksportētājiem un pārsūtītājiem, kas veic uzņēmējdarbību Savienībā, būtu jāinformē attiecīgais valsts muitas dienests par izmaiņām tādu atļaujas nosacījumu izpildē, kas bija pamats atļaujas piešķiršanai, ņemot vērā,

ka AK saturs pēc pārejas perioda beigām būs nenoteiktas izcelsmes. Attiecīgi dalībvalstu muitas dienesti, kas izdevuši šiem eksportētājiem un pārsūtītājiem atzītā eksportētāja atļauju, vajadzības gadījumā groza vai atsauc atļauju.

4.6 Reģistrētie eksportētāji (REX)

Reģistrētajiem eksportētājiem (REX) paziņojumu par izcelsmi vai izcelsmes deklarāciju sagatavošanas vajadzībām atbilstoši attiecīgajiem noteikumiem par preferenciālu Savienības izcelsmi jāņem vērā:

- pēc pārejas perioda beigām Savienībā vairs nav derīga eksportētāju un pārsūtītāju reģistrācija REX sistēmā, kas veikta AK muitas dienestos;
- pēc pārejas perioda beigām Savienībā vairs nav derīga eksportētāju un pārsūtītāju, kuri veic uzņēmējdarbību AK, reģistrācija, kas veikta dalībvalstu muitas dienestos;
- pēc pārejas perioda beigām Savienībā vairs nav derīga eksportētāju un pārsūtītāju, kuri veic uzņēmējdarbību Savienībā ar AK *EORI* numuru, reģistrācija, kas veikta dalībvalstu muitas dienestos.
- ES reģistrētajiem eksportētājiem un pārsūtītājiem, kuri veic uzņēmējdarbību Savienībā, būtu nekavējoties jāinformē attiecīgais valsts muitas dienests par visām būtiskajām izmaiņām informācijā, kuru tie snieguši reģistrācijas vajadzībām. Attiecīgi dalībvalstu muitas dienesti, kuri ir reģistrējuši šos eksportētājus un pārsūtītājus, reģistrāciju anulē, ja vairs neizpildās nosacījumi, lai reģistrācija būtu spēkā.

4.7 Atkāpes no izcelsmes kvotām, kas noteiktas konkrētos ES brīvās tirdzniecības nolīgumos

Tā kā uz atkāpēm no izcelsmes kvotām attiecas SMK 56. panta 4. punkts, piemēro tos pašus noteikumus kā par tarifu kvotām.

5. PREČU IEVEŠANA SAVIENĪBAS MUITAS TERITORIJĀ

5.1 Ievešanas kopsavilkuma deklarācija (ENS)

Par precēm, kas no AK nogādātas Savienības muitas teritorijā pēc pārejas perioda beigām, attiecīgā gadījumā ir jābūt ievēšanas kopsavilkuma deklarācijai (*ENS*), kura ir jāiesniedz SMK DA²⁶ noteiktajos termiņos. Tas attiecas arī uz precēm, ko pārvieto starp diviem punktiem Savienības muitas teritorijā, šķērsojot AK. *ENS* prasību izpildei, ievērojot noteiktos termiņus, var izmantot tranzīta deklarāciju, kurā ir ietverti visi drošības un drošuma dati, piemēram, ja izmanto kopīgo tranzītu. Sīkāku informāciju par *ENS* prasībām īpašu tranzīta un eksporta scenāriju gadījumos atkarībā no preču atrašanās vietas pārejas perioda beigās sk. attiecīgi 7.1. punktā “Tranzīts” un 8.2. punktā “Eksports un reeksports”.

Ja *ENS* tika iesniegta pirmajā ievēšanas muitas iestādē AK pirms pārejas perioda beigām attiecībā uz tādām precēm, kas ierodas tikai pēc minētā perioda beigām,

²⁶ SMK DA 105. līdz 111. pants

tad, pamatojoties uz izstāšanās līguma 48. panta 1. punktu, tā ir derīga nākamajām ostām vai lidostām Savienībā (vai otrādi).

Tas pats attiecas uz maršruta maiņas gadījumiem, ja precēm, uz kurām attiecas *ENS*, kura tika iesniegta pirms pārejas perioda beigām pirmajā ieviešanas muitas iestādē AK, mainījies maršruts un tās tā vietā ierodas Savienībā pēc pārejas perioda beigām, un tādā gadījumā *ENS* dati ir jāpārsūta faktiskajai pirmajai ieviešanas muitas iestādei. Minētajās situācijās uzņēmējam nav jāiesniedz jauna *ENS*.

Īpašajā gadījumā, kad preces pirms pārejas perioda beigām no AK izved taisnā ceļā uz Savienību un tās ierodas Savienības muitas teritorijā pēc pārejas perioda beigām, *ENS* nav vajadzīga.

5.2 Preču pagaidu uzglabāšana (PU)

Dalībvalstu muitas dienestu piešķirtās atļaujas, kurās paredzēta iespēja pārvietot preces uz pagaidu uzglabāšanas vietu AK, pēc pārejas perioda beigām būs jāgroza, lai izslēgtu šādu iespēju.

Pamatojoties uz izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu, tādām precēm, par kurām PU deklarācija ir iesniegta pirms pārejas perioda beigām un kuras minētā perioda beigās atrodas AK muitas teritorijā, tiks piemērots SMK. Šādām precēm 90 dienu termiņā, kas noteikts SMK 149. pantā, būs jāpiemēro muitas procedūra vai jānoformē reeksports. Neizpildes gadījumā radīsies muitas parāds saskaņā ar SMK 79. pantu. Ja PU deklarācija, kas ir iesniegta pirms pārejas perioda beigām attiecībā uz tādām precēm, kuras atrodas AK, pēc pārejas perioda beigām tiek atzīta par spēkā neesošu (piemēram, tādēļ, ka ārpus Savienības preces netika faktiski uzrādītas muitai saskaņā ar SMK 146. panta 2. punktu), tad SMK būs piemērojams tikai tādā gadījumā, ja preces pirms pārejas perioda beigām faktiski atradās Savienībā.

Saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punkta otro daļu preču pārvietošana starp Savienību un AK saskaņā ar SMK 148. panta 5. punkta b) un c) apakšpunktu nav atļauta, ja tā beigtos tikai pēc pārejas perioda beigām.

Ja tādas preces pagaidu uzglabāšanā, uz ko attiecas PU vietas darbības atļauja, ko piešķirušī AK muitas dienestī, ierodas pie ES robežas pēc pārejas perioda beigām, tad šīs preces tiks uzskatītas par ārpus Savienības precēm, ko ievie Savienības muitas teritorijā no trešās valsts.

Ja pagaidu uzglabāšanā esošas preces ierodas Savienībā jau pirms pārejas perioda beigām, bet to pārvietošanu uz ES PU vietu ir paredzēts turpināt pēc minētās dienas, tad atļauja veikt šādu pārvietošanu vairs nav derīga. Tādēļ PU situācijai attiecībā uz šīm precēm, uz kurām attiecas nederīga atļauja, būtu jābeidzas pirms pārejas perioda beigām (piemēram, piemērojot precēm muitas procedūru vai reeksportējot tās). Ja ārkārtas apstākļos minēto preču pagaidu uzglabāšanu nevar pabeigt pirms pārejas perioda beigām, tas būtu nekavējoties jāizdara, tiklīdz tas ir iespējams. Ja šāda prasību ievērošana netiks veikta, netiks izpildīti pienākumi, kas noteikti tiesību aktos muitas jomā attiecībā uz ārpus Savienības preču ieviešanu

Savienības muitas teritorijā, un tādējādi būs piemērojams SMK 79. pants, t. i., būs radies muitas parāds pienākumu neizpildes dēļ.

5.3 Preču muitas statuss

Notiekoša preču pārvietošana

Savienības preces, kuras pārvieto ar noformētu Savienības iekšējo pārvietošanu no AK uz Savienību vai otrādi pārejas perioda beigu posmā, var joprojām formēt kā Savienības iekšējo pārvietošanu, ja ir izpildītas izstāšanās līguma 47. pantā noteiktās prasības. Tas tāpat attiecas arī uz Savienības precēm, kuras pārvieto starp diviem punktiem Savienības muitas teritorijā, šķērsojot AK.

Kad minētās preces nonāk pie robežas starp Savienību un AK, saskaņā ar izstāšanās līguma 47. panta 2. punktu attiecīgajai personai ir jāpierāda: i) ka minētā pārvietošana ir sākusies pirms pārejas perioda beigām un beigusies pēc tam un ii) ka precēm ir Savienības preču muitas statuss²⁷. Šim nolūkam izmantojamie Savienības preču muitas statusa apliecinājumi ir noteikti SMK ĪA 199. pantā.

Pierādījums par pārvietošanas sākšanu pirms pārejas perioda beigām ir jāsniedz ar pārvadājuma dokumentu vai jebkādu citu dokumentu, kurā ir redzams datums, kad ir sākusies konkrētā pārvietošana, kuras maršrutā ir robežšķērsošanas posms. Vairumā gadījumu tas būtu brīdis, kad pārvadātājs ir pārņēmis preces pārvadāšanai; citos gadījumos var būt, ka tas ir brīdis, kad preces ir pārņēmis kravas ekspeditors, kurš pārņem atbildību par precēm un kurš vēlāk slēdz apakšuzņēmuma līgumu ar pārvadātāju. Pēdējā gadījumā uzņēmējam, iespējams, nebūs nekādas kontroles par pārvadājuma laika grafiku; neraugoties uz to, ja uzņēmējs šo konkrēto pārvadāšanu vēlas veikt saskaņā ar izstāšanās līgumu, tad tam būtu jāiesniedz kravas ekspeditoram statusa apliecinājums. Pārvadājuma dokumentu piemēri: *CMR* dokuments, *CIM* pavadzīme, konosaments, multimodālā kravaszīme vai gaisa kravas pavadzīme.

Ja, nonākot pie robežas starp Savienību un AK pēc pārejas perioda beigām, uzņēmējs nevar nodrošināt attiecīgos apliecinājumus, tad konkrētās preces tiks uzskatītas par trešās valsts precēm, proti, attiecīgā gadījumā šīs preces laižot brīvā apgrozībā Savienības muitas teritorijā, būs jāmaksā attiecīgais muitas parāds, PVN un akcīzes nodokļi. Attiecīgā gadījumā šādai notiekošai pārvadāšanai bez apliecinājuma būs nepieciešamas eksporta vai importa licences.

Izcelsmes aspekti

Ja precēm saglabājas Savienības preču muitas statuss, proti, kā aprakstīts iepriekš, kad Savienības preces pārvieto starp ES un AK pārejas perioda beigās un tās atbilst izstāšanās līguma 47. panta 2. punkta kritērijiem, tad minētās preces to izmantošanas vajadzībām saskaņā ar ES preferenciālajiem režīmiem tiks uzskatītas par noteiktas izcelsmes precēm, ar nosacījumu, ka ir pieejami saskaņā ar konkrēto

²⁷ Izstāšanās līguma 47. panta 2. punktā ir noteikts, ka SMK 153. panta 1. punktā minētā prezumpcija, ka precēm ir Savienības preču muitas statuss, notiekošai preču pārvietošanai starp AK un ES vairs nebūs piemērojama. Kamēr minētās preces paliek attiecīgajā muitas teritorijā – attiecīgi Savienības vai AK –, Savienības preču muitas statusa apliecinājums nebūs vajadzīgs. Prezumpcijas nepiemērošana sākas ar to brīdi, kad preces šķērso robežu starp ES un AK pēc pārejas perioda beigām.

ES preferenciālo režīmu nepieciešamie dokumenti, kas pierāda preču izcelsmi, šādās divās situācijās: i) ja šīs preces ir ražotas ES un pārejas perioda beigās atrodas AK vai ii) ja šīs preces, kuru izcelsme ir ES preferenciālās tirdzniecības partnervalstīs, ir importētas AK pirms pārejas perioda beigām. Tas tāpat attiecas arī uz Savienības precēm, kuras pārvieto starp diviem punktiem Savienības muitas teritorijā, šķērsojot AK.

Preces, ko pārvadā pa gaisu ar vienotu pārvadājuma dokumentu (VPD)

Saskaņā ar izstāšanās līguma 47. panta 3. punktu, ja Savienības preces pārvadā pa gaisu un tās ir iekrautas vai pārkrautas Savienības lidostā nosūtīšanai uz AK lidostu vai otrādi, un tās pārvadā ar tādu vienotu pārvadājuma dokumentu (VPD) saskaņā ar SMK DA 119. panta 2. punkta a) apakšpunktu, kurš izdots dalībvalstī vai AK, un ja šī pārvietošana sākas pirms pārejas perioda beigām un preces ierodas attiecīgajā otrā lidostā pēc pārejas perioda beigām, tad šādas preces saglabās Savienības statusu un Savienības preču muitas statusa apliecinājums nebūs vajadzīgs. Faktiski tas attieksies tikai uz tiem gaisa kuģiem, kuri izlidos pārejas perioda beigu dienā vēl naktī pirms plkst. 00.00 (pēc Centrāleiropas laika) tiešā lidojumā uz attiecīgo otru lidostu un ielidos tur pēc plkst. 00.00 (pēc Centrāleiropas laika) nākamajā dienā pēc pārejas perioda beigām.

Preces, ko pārvadā pa jūru

Kas attiecas uz regulāru kuģu satiksmi (RKS), izstāšanās līguma 47. panta 4. un 5. pantā ir noteikumi par reisiem, kuri sākas pirms pārejas perioda beigām, tad kuģis reisa laikā piestāj AK ostā, un reiss beidzas pēc pārejas perioda beigām.

Ja RKS kuģis notiekoša reisa laikā piestāj AK ostā(-s) pirms pārejas perioda beigām, tad ar RKS kuģi pārvadāto preču Savienības preču muitas statusu reglamentē RKS noteikumi, un tas nemainās. Tas pats attiecas uz Savienības precēm, kas ir iekrautas pirms pārejas perioda beigām un tiek izkrautas ostās pēc tam, pat ja RKS kuģis notiekoša reisa laikā ir piestājis AK ostā(-s) pēc minētā perioda beigām.

Ja RKS kuģis notiekoša reisa laikā ir piestājis AK ostā(-s) pēc pārejas perioda beigām, tad, izkraujot jebkādas Savienības preces, kuras iekrautas jebkurā AK vai Savienības ostā, kurā kuģis ir piestājis pēc pārejas perioda beigām, būs nepieciešams Savienības preču muitas statusa apliecinājums. Savienības preču muitas statusa apliecinājums, kas ir izmantojams šīm vajadzībām, ir noteikts SMK ĪA 199. pantā. Tas nozīmē: ja RKS kuģis piestāj AK ostā pēc pārejas perioda beigām, tad RKS atļauju attiecībā uz atlikušo notiekošā reisa daļu vairs nevar izmantot.

5.4 Atbrīvošana no ievadmuitas nodokļa

Atpakaļnosūtītas preces

Ja Savienības preces ir uz laiku izvestas no AK pirms pārejas perioda beigām un tiek atpakaļievestas Savienībā pēc minētā perioda beigām, ievērojot SMK 203. pantā paredzētos nosacījumus, tad šīs preces uzskata par atpakaļnosūtītām precēm un līdz ar to tās importē ar pilnīgu atbrīvojumu.

Ja Savienības preces pirms pārejas perioda beigām ir nogādātas no Savienības uz AK un tās pēc minētā perioda beigām pārvieto atpakaļ uz Savienību, tad noteikumi par atpakaļnosūtītām precēm, kas minēti SMK 203. pantā, ir piemērojami, ja uzņēmējs var sniegt pierādījumus, ka Savienības preces:

- tika pārvestas uz AK pirms pārejas perioda beigām; un
- tiek nosūtītas atpakaļ nemainītā veidā saskaņā ar SMK 203. panta 5. punktu un SMK DA 158. pantu.

Tomēr pārejas perioda beigās kā tādas nevar izmantot kā īpašus apstākļus, lai pārsniegtu SMK 203. panta 1. punktā minēto trīs gadu laikposmu.

Pierādījumi par to, ka Savienības preces ir nogādātas AK pirms pārejas perioda beigām, būtu konkrēti jāsniedz ar attiecīgajiem pārvadājuma dokumentiem un, ja vajadzīgs, pievienojot citus attiecīgus dokumentus (piemēram, nomas līgumu). Vajadzības gadījumā var būt nepieciešams pierādījums par to, ka preces ir nemainītā veidā.

Atbrīvojumu no muitas nodokļiem regula

Attiecībā uz atbrīvojumu no nodokļiem tādu fizisku personu personiskajai mantai, kuras pārceļ pastāvīgo dzīvesvietu no trešās valsts uz Savienību, atbrīvojumu no nodokļiem regula (Regula (EK) Nr. 1186/2009²⁸) 5. pantā ir paredzēts, ka atbrīvojuma nosacījums ir vismaz divpadsmit mēnešu nepārtraukta uzturēšanās pastāvīgajā dzīvesvietā ārpus Savienības muitas teritorijas.

Attiecībā uz šo personisko mantu, kā arī citām preču kategorijām, uz kurām attiecas Regula (EK) Nr. 1186/2009, piemēram, precēm, ko ievieš sakarā ar laulībām, kā noteikts Regulas (EK) Nr. 1186/2009 12. pantā, prasītie laikposmi, piemēram, uzturēšanās laikposms, Regulas (EK) Nr. 1186/2009 piemērošanas vajadzībām var ietvert arī laiku pirms pārejas perioda beigām.

6. LAIŠANA BRĪVĀ APGROZĪBĀ

Saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu SMK joprojām būs piemērojams precēm, kuras atrodas AK muitas teritorijā, par kurām AK muitas dienesti ir pieņēmuši laišanas brīvā apgrozībā muitas deklarāciju pirms pārejas perioda beigām, bet kuras izlaiž tikai pēc minētā perioda beigām. Tas var notikt tādā gadījumā, ja pārbaudes veikšanai bija nepieciešams ilgāks laiks, piemēram, deklarētājam bija jāiesniedz papildu dokumenti vai muita gaidīja laboratorijas analīžu rezultātus (SMK 77. panta 1. punkta a) apakšpunkts, 188. un 194. pants).

Ja laišanas brīvā apgrozībā muitas deklarācija tiek atzīta par spēkā neesošu pēc pārejas perioda beigām un preces iepriekš bija pagaidu uzglabāšanā, tad par spēkā neesošu atzītajā muitas deklarācijā deklarētās preces uzskata par pagaidu uzglabāšanā esošām no laišanas brīvā apgrozībā deklarācijas pieņemšanas dienas, proti, pirms pārejas perioda beigām, un tādējādi tām ir piemērojams SMK. Ja šāda par spēkā neesošu atzīta laišanas brīvā apgrozībā muitas deklarācija attiecas uz precēm, kurām iepriekš bija piemērota cita

²⁸ Padomes Regula (EK) Nr. 1186/2009 (2009. gada 16. novembris), ar kuru izveido Kopienas sistēmu atbrīvojumiem no muitas nodokļiem (OV L 324, 10.12.2009., 23. lpp.).

muitas procedūra (piemēram, uzglabāšana muitas noliktavā), tad deklarētās preces uzskatīs par šajā muitas procedūrā esošām no laika pirms pārejas perioda beigām.

7. ĪPAŠAS PROCEDŪRAS

7.1 Tranzīts

Savienības/kopīgā tranzīta procedūras²⁹

Pārejas perioda beigās AK pievienojas Konvencijai par kopīgu tranzīta procedūru³⁰ (KTK) kā pilntiesīga līgumslēdzēja puse, tādēļ tā var izmantot kopīgo tranzītu un arī turpmāk piekļūt jaunajai datorizētajai tranzīta sistēmai (JDTS) un citām saistītajām IT sistēmām kā KTK līgumslēdzēja puse. Tādējādi tranzīta operācijas, kuras vēl notiek pārejas perioda beigās, turpinās JDTS ietvaros.

Situācijas, kad preces ir izlaistas tranzīta procedūrai Savienībā vai kopīgā tranzīta valstī, vai AK un pārejas perioda beigās atrodas AK

Ja preces, ko pārvieto tranzītā, pārejas perioda beigās atrodas AK, tad šādiem scenārijiem joprojām būs piemērojams SMK saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu. Alternatīva ir tāda, ka uzņēmēji gadījumā, ja tranzīta operācija beigtos ārpus AK, var attiecīgo tranzītu turpināt saskaņā ar kopējā tranzīta konvenciju, kā aprakstīts par situācijām, uz ko neattiecas izstāšanās līgums.

- a) Ja precēm ir piemērota Savienības tranzīta procedūra vai kopīgā tranzīta procedūra kopīgā tranzīta valstī ar galamērķi AK un ja šīs preces pārejas perioda beigās jau atrodas AK, tad pārvietošana tranzītā turpināsies kā Savienības tranzīts līdz galamērķa muitas iestādei.
- b) Ja precēm ir piemērota Savienības tranzīta procedūra AK ar galamērķi Savienībā vai kopīgā tranzīta valstī un ja šīs preces pārejas perioda beigās joprojām atrodas AK, tad pārvietošana tranzītā turpināsies kā Savienības tranzīts līdz galamērķim Savienībā vai kopīgā tranzīta valstī. Ievešanas muitas iestādē Savienībā tranzīta pavaddokuments (TPD) vai tranzīta/drošības pavaddokuments (TDPD) ar tranzīta operācijas galveno atsauces numuru (MRN) liecina par to, ka uz tranzīta operāciju attiecas izstāšanās līgums. Drošības un drošuma vajadzībām ir jāiesniedz ENS, ja vien ENS vajadzīgās ziņas nav jau iesniegtas ar tranzīta deklarāciju nosūtītājā muitas iestādē, tādējādi izpildot šo pienākumu, vai ja vien SMK nav paredzēts atbrīvojums no pienākuma iesniegt ENS.
- c) Ja preces pārvieto no nosūtītājā muitas iestādes dalībvalstī vai kopīgā tranzīta valstī, šķērsojot AK, līdz galamērķa muitas iestādei dalībvalstī vai kopīgā tranzīta valstī un šīs preces pārejas perioda beigās joprojām atrodas AK, tad pārvietošana tranzītā turpināsies kā Savienības tranzīts līdz galamērķim.

²⁹ TAXUD ĢD ir publicējis I pielikumu "Brexit tranzīta gadījumu scenāriji" (*Brexit Transit Business Scenarios*) ar praktiskiem piemēriem par pārvietošanu tranzītā, kas apskatīta šajā punktā: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/annex_i_brexit_transit_business_scenarios.pdf.

³⁰ OV L 226, 13.8.1987., 2. lpp., jaunākie grozījumi izdarīti ar Lēmumu Nr. 1/2017 (OV L 8, 12.1.2018., 1. lpp.).

Ievešanas muitas iestādē Savienībā TPD/TDPD ar tranzīta operācijas galveno atsauces numuru (*MRN*) liecina par to, ka uz tranzīta operāciju attiecas izstāšanās līgums. *ENS* ir jāiesniedz, izņemot gadījumus, kad *ENS* vajadzīgās ziņas ir jau iesniegtas ar tranzīta deklarāciju vai kad SMK ir paredzēts atbrīvojums no pienākuma iesniegt *ENS*.

Jebkādām izmeklēšanas vai atgūšanas procedūrām, kas saistītas ar minēto pārvietošanu tranzītā, ir piemērojami SMK noteikumi par izmeklēšanu un atgūšanu.

Situācijas, kad preces ir izlaistas tranzīta procedūrai Savienībā vai kopīgā tranzīta valstī, vai AK un tiek pārvietotas uz AK, no tās vai caur to, un pārejas perioda beigās neatrodas AK

- a) Preces, ko pārvieto saskaņā ar tranzīta operāciju no nosūtītājas muitas iestādes Savienībā vai kopīgā tranzīta valstī līdz **galamērķa muitas iestādei AK**

Ja precēm ir piemērota Savienības tranzīta procedūra Savienībā vai kopīgā tranzīta procedūra kopīgā tranzīta valstī ar galamērķi AK un ja šīs preces pārejas perioda beigās joprojām atrodas Savienībā, tad Savienības tranzīta procedūra AK turpināsies kā kopīgā tranzīta procedūra. Ievešanas muitas iestāde AK pildīs tranzīta muitas iestādes funkcijas, t. i., tai jāpieprasa attiecīgie dati no nosūtītājas muitas iestādes un jāveic visi tranzīta muitas iestādes uzdevumi. Pie ES ārējās robežas ir jāiesniedz izvešanas kopsavilkuma deklarācija (*EXS*) drošības un drošuma vajadzībām, izņemot gadījumus, kad riska analīzei vajadzīgās ziņas drošības un drošuma vajadzībām ir jau iesniegtas ar tranzīta deklarāciju nosūtītājā muitas iestādē, tādējādi izpildot šo pienākumu, vai kad SMK ir paredzēts atbrīvojums no pienākuma iesniegt pirmsizvešanas deklarāciju.

- b) Preces, ko pārvieto saskaņā ar tranzīta operāciju **no nosūtītājas muitas iestādes AK** līdz galamērķa muitas iestādei Savienībā vai kopīgā tranzīta valstī

Ja precēm ir piemērota Savienības tranzīta procedūra AK ar galamērķi Savienībā vai kopīgā tranzīta valstī un ja šīs preces pārejas perioda beigās jau atrodas Savienībā, tad tranzīta procedūra turpinās līdz galamērķim Savienībā valstī vai kopīgā tranzīta valstī.

- c) Preces, ko pārvieto saskaņā ar tranzīta operāciju, **šķērsojot AK**

Ja preces pārvieto no nosūtītājas muitas iestādes dalībvalstī vai kopīgā tranzīta valstī, šķērsojot AK, līdz galamērķa muitas iestādei dalībvalstī vai kopīgā tranzīta valstī un šīs preces pārejas perioda beigās joprojām atrodas Savienībā vai kopīgā tranzīta valstī, tad minētā tranzīta procedūra AK turpināsies kā kopīgā tranzīta procedūra. Ievešanas muitas iestāde AK un ievēšanas muitas iestāde attiecīgajā dalībvalstī, kur pārvietošana atkal nonāk Savienības muitas teritorijā, pildīs tranzīta muitas iestāžu funkcijas. Tām jāpieprasa attiecīgie dati no nosūtītājas muitas iestādes un jāveic visi tranzīta muitas iestādes uzdevumi. Izbraucot no ES teritorijas (pirms iebraukšanas AK), ir jāiesniedz *EXS*, izņemot gadījumu, kad riska analīzei vajadzīgās ziņas drošības un drošuma

vajadzībām ir jau iesniegtas ar tranzīta deklarāciju vai kad SMK ir paredzēts atbrīvojums no pienākuma iesniegt pirmsizvešanas deklarāciju.

Ja preces ir šķērsojušas AK un ir atkal ievestas Savienības vai kopīgā tranzīta valsts muitas teritorijā pirms pārejas perioda beigām, tad šī tranzīta operācija turpināsies līdz tās galamērķim.

Ja preces, uz kurām attiecas tranzīta deklarācija, ir šķērsojušas AK un izvestas no tās tiešā ceļā uz Savienību, bet līdz pārejas perioda beigām vēl nav ievestas atpakaļ Savienības muitas teritorijā, tad ievēšanas muitas iestāde Savienībā pildīs tranzīta muitas iestādes funkcijas. Tā pieprasa attiecīgos datus no nosūtītājas muitas iestādes un veic visus tranzīta muitas iestādes uzdevumus.

Muitas dienesti laikposmā, kas nepārsniedz vienu gadu pēc AK pievienošanās KTK, var turpināt pieņemt esošās galvnieka saistību un galvojuma apliecību veidlapas³¹, ievērojot vajadzīgos ģeogrāfiskos pielāgojumus, ko izdara ar roku un apstiprina galvnieks (galvnieka saistību gadījumā) vai arī paši muitas dienesti (galvojuma apliecības gadījumā). Līdz minētā laikposma beigām procedūras izmantotājam ir jāsniedz jaunas saistības saskaņā ar grozīto modeli.

Ja izmeklēšanas vai atgūšanas procedūra ir uzsākta, bet līdz pārejas perioda beigām vēl nav pabeigta, to turpina JDTS ietvaros.

Elektronisks pārvadājuma dokuments (ETD), ko izmanto par tranzīta deklarāciju precēm, kuras pārvadā pa gaisu vai jūru

Ja precēm Savienībā vai kopīgā tranzīta valstī ir piemērota tranzīta procedūra ar *ETD* precēm, ko pārvadā pa gaisu, ar galamērķi AK un preces neierodas AK pirms pārejas perioda beigām, tad pēc ierašanās šo procedūru turpinās kā kopīgā tranzīta procedūru ar *ETD* uz AK ielidošanas lidostu.

Ja precēm AK piemēro tranzīta procedūru ar *ETD* precēm, ko pārvadā pa gaisu, ar galamērķi Savienībā vai kopīgā tranzīta valstī un preces neierodas Savienībā vai kopīgā tranzīta valstī pirms pārejas perioda beigām, tad pēc ierašanās šī procedūra turpināsies kā kopējā tranzīta procedūra ar *ETD* līdz lidostai Savienībā vai kopīgā tranzīta valstī.

Ja preces, ko pārvadā pa jūru starp AK un Savienību saskaņā ar tranzīta procedūru ar *ETD*, tiek pārvietotas ar RKS kuģi un minētā pārvietošana sākas pirms pārejas perioda beigām, tad tranzīta procedūra turpināsies līdz galamērķim ES.

Ja preces pārvadā pa jūru saskaņā ar tranzīta procedūru ar *ETD* starp AK un Savienību ar tādu kuģi, kas nav RKS kuģis, un minētais kuģis ir izgājis no AK pirms pārejas perioda beigām un tiešā ceļā ieradies Savienības ostā pēc pārejas perioda beigām, tad tranzīta procedūra turpināsies līdz galamērķim ES.

Ja preces, kam ir piemērota tranzīta procedūra ar *ETD*, pārejas perioda beigās atrodas AK, tad šāda tranzīta procedūra atbilstoši izstāšanās līguma 49. panta 1. punktam turpināsies saskaņā ar SMK.

³¹ SMK ĪA 32-01., 32-02. un 32-03. pielikums, kā arī 72-04. pielikuma II daļas VI un VII nodaļa.

Preču pārvietošana saskaņā ar TIR operācijām

AK (tāpat kā visas ES dalībvalstis) jau šobrīd ir TIR konvencijas³² pilntiesīga līgumslēdzēja puse. Lai gan AK būs piekļuve JDTS kā KTK līgumslēdzējai pusei, šī piekļuve neattiecas uz JDTS izmantošanu TIR operācijās.

Ja preces, ko pārvieto saskaņā ar TIR procedūru³³, pārejas perioda beigās atrodas AK, tad šādiem scenārijiem joprojām būs piemērojams SMK saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu.

- a) Ja precēm ir piemērota TIR procedūra Savienībā ar galamērķi/izvešanas vietu AK un preces jau atrodas AK, tad šāda pārvietošana TIR procedūrā turpināsies saskaņā ar SMK. AK galamērķa/izvešanas muitas iestāde nosūtīs attiecīgos JDTS TIR ziņojumus nosūtītājam/ievešanas muitas iestādei, kas atrodas Savienībā.
- b) Ja precēm ir piemērota TIR procedūra AK ar galamērķi Savienībā un preces pārejas perioda beigās joprojām atrodas AK, tad šāda pārvietošana TIR procedūrā turpināsies saskaņā ar SMK (un JDTS) līdz galamērķim Savienībā. Kad preces ierodas pie ievešanas muitas iestādes pie ES ārējās robežas ar AK, TIR karnete ar TIR operācijas galveno atsauces numuru (*MRN*) liecina par to, ka uz operāciju attiecas izstāšanās līgums. Pirms ievešanas Savienībā ir jāiesniedz *ENS*, izņemot gadījumus, kad *ENS* vajadzīgās ziņas ir jau iesniegtas vai kad SMK ir paredzēts atbrīvojums no pienākuma iesniegt *ENS*. Pārvietošana ar TIR turpināsies saskaņā ar SMK līdz ES galamērķa/izvešanas muitas iestādei, kura nosūtīs attiecīgos JDTS TIR ziņojumus nosūtītājam/ievešanas muitas iestādei, kas atrodas AK.
- c) Ja preces, kurām noformēta TIR karnete, pārvieto starp nosūtītāju/ievešanas muitas iestādi dalībvalstī, šķērsojot AK, līdz galamērķa/izvešanas muitas iestādei citā dalībvalstī un ja šīs preces pārejas perioda beigās atrodas AK, tad pārvietošana ar TIR turpināsies saskaņā ar SMK (un JDTS) līdz galamērķim. Kad preces ierodas pie atkalievešanas muitas iestādes pie ES ārējās robežas ar AK, TIR karnete ar TIR operācijas galveno atsauces numuru (*MRN*) liecina par to, ka uz operāciju attiecas izstāšanās līgums. Pirms ievešanas Savienības muitas teritorijā pie AK/ES robežas ir jāiesniedz *ENS*, izņemot gadījumus, kad *ENS* vajadzīgās ziņas ir jau iesniegtas vai kad SMK ir paredzēts atbrīvojums no pienākuma iesniegt *ENS*. Pārvietošana ar TIR turpināsies saskaņā ar SMK līdz ES galamērķa/izvešanas muitas iestādei, kura nosūtīs attiecīgos JDTS TIR ziņojumus nosūtītājam/ievešanas muitas iestādei, kas atrodas Savienībā.

Visās pārējās situācijās, proti, ja preces pārejas perioda beigās neatradīsies AK, TIR operācijām kā pie jebkuras citas robežas ar trešo valsti būs piemērojamas robežformalitātes.

³² Muitas konvencija par starptautiskajiem preču pārvadājumiem, kuros izmanto TIR karneti, kas parakstīta Ženēvā 1975. gada 14. novembrī (OV L 252, 14.9.1978., 2. lpp.).

³³ Saskaņā ar SMK 226. panta 3. punktu, 227. panta 2. punkta b) apakšpunktu un 228. pantu.

- a) Preces, ko pārvieto saskaņā ar TIR operāciju, no nosūtītājas/ievešanas muitas iestādes Savienībā **līdz galamērķa/izvešanas muitas iestādei AK**

Ja precēm ir piemērota TIR procedūra Savienībā ar galamērķa/izvešanas vietu AK un šīs preces pārejas perioda beigās joprojām atrodas Savienībā, tad TIR procedūra attiecībā uz Savienības teritoriju tiks pabeigta vēlākais tajā muitas iestādē, pēc kuras preces tiks faktiski izvestas no ES. Šī iestāde kļūs par galamērķa/izvešanas muitas iestādi. Tai ir jāpieprasa attiecīgie dati no nosūtītājas muitas iestādes un jāveic visi galamērķa/izvešanas muitas iestādes uzdevumi³⁴. Lai noformētu preču izvešanu pie Savienības ārējās robežas, ir jāiesniedz *EXS*, izņemot gadījumus, kad riska analīzei nepieciešamās ziņas drošības un drošuma vajadzībām ir jau sniegtas vai kad SMK ir paredzēts atbrīvojums no pienākuma iesniegt pirmsizvešanas deklarāciju.

Ja preces, kam Savienībā ir piemērota TIR procedūra ar galamērķi/izvešanas vietu AK, ir izvestas no Savienības, bet pārejas perioda beigās vēl nav ieradušās AK, tad pārvietošanai TIR procedūrā būs piemērojami AK tiesību akti muitas jomā un TIR konvencija. Tādēļ procedūras izmantotājiem būs jāiesniedz alternatīvs TIR procedūras pabeigšanas pierādījums, un nosūtītājai/ievešanas muitas iestādei Savienībā būs manuāli jāpabeidz un jānoslēdz minētā operācija.

- b) Preces, ko pārvieto saskaņā ar TIR operāciju **no nosūtītājas/ievešanas muitas iestādes AK** līdz galamērķa/izvešanas muitas iestādei Savienībā

Ja precēm piemēro TIR procedūru AK ar galamērķi Savienībā un preces pārejas perioda beigās jau atrodas Savienībā, tad šāda pārvietošana TIR procedūrā var turpināties līdz galamērķim Savienībā. Kad preces ierodas pie galamērķa/izvešanas muitas iestādes, minēto operāciju noformē kā jebkuru citu TIR operāciju.

- c) Preces, ko pārvieto saskaņā ar TIR operāciju, **šķērsojot AK**

Ja preces pārvieto starp nosūtītāju/ievešanas muitas iestādi dalībvalstī, šķērsojot AK, līdz galamērķa/izvešanas muitas iestādei dalībvalstī un šīs preces vēl atrodas Savienībā pirms AK šķērsošanas, tad piemēro šādus noteikumus: pēc pārejas perioda beigām šāda TIR procedūra tiks pabeigta vēlākais izvešanas muitas iestādē no Savienības. Šī iestāde kļūst par galamērķa/izvešanas muitas iestādi. “Jaunās” galamērķa/izvešanas muitas iestādes pieprasīs attiecīgos datus no nosūtītājas muitas iestādes un veiks visus galamērķa/izvešanas muitas iestādes uzdevumus. Lai noformētu preču izvešanu pie Savienības ārējās robežas, ir jāiesniedz *EXS*, izņemot gadījumus, kad riska analīzei nepieciešamās ziņas drošības un drošuma vajadzībām ir jau sniegtas vai kad SMK ir paredzēts atbrīvojums no pienākuma iesniegt pirmsizvešanas deklarāciju. Kad preces pēc AK šķērsošanas nonāk atkalievešanas nosūtītājā/ievešanas muitas iestādē Savienībā, minēto operāciju noformē kā jebkuru citu TIR operāciju.

³⁴ Jo īpaši uzdevumi, kas noteikti SMK ĪA 278. un 279. pantā.

Ja preces ir šķērsojušas AK un ir atkal ievestas Savienības muitas teritorijā pirms pārejas perioda beigām, tad pārvietošanu TIR procedūrā var turpināt līdz galamērķim.

7.2 Īpašas procedūras, kas nav tranzīts

Uzglabāšana muitas noliktavā (MN)

Atļaujas preču uzglabāšanai muitas noliktavā, kuras piešķirušī dalībvalstu muitas dienesti un kurās paredzēta preču pārvietošana no muitas noliktavām Savienībā uz muitas noliktavām AK saskaņā ar SMK 219. pantu un SMK DA 179. panta 3. punktu, būs jāgroza, lai pēc pārejas perioda beigām izslēgtu šādu iespēju.

Pamatojoties uz izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu, precēm, kurām ir piemērota muitas noliktavas procedūra pirms pārejas perioda beigām un kuras atrodas muitas noliktavā AK minētā perioda beigās, SMK būs piemērojams divpadsmit mēnešus pēc minētā perioda beigām, kā noteikts izstāšanās līguma III pielikumā.

Ja pēc pārejas perioda beigām muitas deklarācija par muitas noliktavas procedūras piemērošanu precēm tiek atzīta par spēkā neesošu (piemēram, tādēļ, ka ārpussavienības preces netika faktiski nogādātas muitas noliktavā), tad uzskata, ka preces, uz kurām attiecas minētā deklarācija, atrodas to iepriekšējā situācijā vai procedūrā (proti, pagaidu uzglabāšanā vai īpašajā procedūrā), kurā tās bija, pirms tika iesniegta par spēkā neesošu atzītā muitas noliktavas procedūras deklarācija. Ja šādas preces atrodas AK, šai minētajai iepriekšējai situācijai vai procedūrai saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu ir piemērojams SMK.

Saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punkta otro daļu preču pārvietošana starp muitas noliktavu Savienībā un muitas noliktavu AK saskaņā ar SMK 219. pantu nav atļauta tādos gadījumos, kad pārvietošana beidzas tikai pēc pārejas perioda beigām.

Ja preces, ko uzglabā AK muitas noliktavā, tiek ievestas Savienībā pēc pārejas perioda beigām, tad par tām ir jānokārto muitas formalitātes, kas SMK ir paredzētas tādām precēm, kuras ievēd Savienības muitas teritorijā no vietas, kas ir ārpus šīs teritorijas (t. i., ENS, pagaidu uzglabāšanas deklarācija un muitas deklarācija).

Ja preces tiek pārvietotas starp muitas noliktavu AK un citu muitas noliktavu Savienībā un ierodas Savienībā neilgi pirms pārejas perioda beigām, kad vairs nebūs pietiekami daudz laika, lai tās sasniegtu galamērķi, un to pārvietošana turpinās Savienībā, tādā gadījumā pēc minētās dienas uz šīm precēm neattiecas Savienībā derīga atļauja. Tādēļ attiecīgajam uzņēmējam šī procedūra būtu jānoslēdz pirms pārejas perioda beigām (piemēram, piemērojot precēm nākamo muitas procedūru). Šāda nākamā procedūra var arī būt uzglabāšana muitas noliktavā, ja uz precēm attiecas derīga atļauja, ko piešķirušī Savienības muitas dienesti. Ja šāda prasību ievērošana netiks veikta, tiks pārkāpti pienākumi, kas noteikti tiesību aktos muitas jomā attiecībā uz šādu preču uzglabāšanu Savienības muitas teritorijā, un tādējādi būs piemērojams SMK 79. pants, t. i., būs radies muitas parāds pienākumu neizpildes dēļ.

Brīvās zonas

Pamatojoties uz izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu, precēm, kas atrodas brīvajā zonā AK, SMK būs piemērojams tikai līdz pārejas perioda beigām, kā noteikts izstāšanās līguma III pielikumā.

Ja preces, kurām ir piemērota brīvās zonas procedūra AK, pēc pārejas perioda beigām tiek ievestas Savienībā, par tām ir jānokārto muitas formalitātes, kas SMK paredzētas precēm, kuras ievē Savienības muitas teritorijā no vietas, kas ir ārpus šīs teritorijas (t. i., *ENS*, pagaidu uzglabāšanas deklarācija un muitas deklarācija).

Pagaidu ievēšana (PI)

Pamatojoties uz izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu, tādām precēm, kurām pagaidu ievēšana (PI) piemērota pirms pārejas perioda beigām un kuras atrodas AK minētā perioda beigās, SMK būs piemērojams divpadsmit mēnešus pēc minētā perioda beigām, kā noteikts izstāšanās līguma III pielikumā.

Ja pēc pārejas perioda beigām deklarācija par pagaidu ievēšanas piemērošanu tiek atzīta par spēkā neesošu, tad uzskata, ka preces, uz kurām attiecas minētā deklarācija, atrodas to iepriekšējā situācijā vai procedūrā (proti, pagaidu uzglabāšanā vai īpašajā procedūrā), kurā tās bija, pirms tika iesniegta par spēkā neesošu atzītā pagaidu ievēšanas deklarācija. Ja minētās preces atrodas AK, tad SMK ir piemērojams iepriekš minētajai pagaidu uzglabāšanai vai īpašajai procedūrai saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu.

Saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punkta otro daļu tādu preču, kam piemērota pagaidu ievēšana, pārvietošana starp Savienību un AK saskaņā ar SMK 219. pantu nav atļauta tādā gadījumā, ja pārvietošana beidzas tikai pēc pārejas perioda beigām.

Ja preces, kurām ir piemērota pagaidu ievēšana, ievē no AK Savienībā pēc pārejas perioda beigām, tad par tām ir jānokārto muitas formalitātes, kas SMK paredzētas precēm, kuras ievē Savienības muitas teritorijā no vietas, kas ir ārpus šīs teritorijas (t. i., *ENS*, pagaidu uzglabāšanas deklarācija un muitas deklarācija).

Ja preces, kurām piemērota pagaidu ievēšana un uz kurām attiecas AK atļauja, pārvieto saskaņā ar SMK 219. pantu uz Savienību pirms pārejas perioda beigām un ja ir paredzēts, ka tās paliks Savienības muitas teritorijā, tad pagaidu ievēšanas procedūra būtu jānoslēdz pirms minētā perioda beigām. Iespējamā rīcība ar precēm: a) reeksports; b) nākamās muitas procedūras piemērošana; c) iznīcināšana bez pārpalikumiem; d) atteikšanās no tām par labu valstij. Šāda nākamā procedūra var arī būt pagaidu ievēšana, ja uz precēm attiecas derīga atļauja, ko piešķirusi dalībvalsts muitas dienesti. Ja šāda noslēgšana netiks veikta, tiks pārkāpti pienākumi, kas paredzēti tiesību aktos muitas jomā par šādu preču pagaidu ievēšanu Savienības muitas teritorijā, un tādējādi būs piemērojams SMK 79. pants, t. i., būs radies muitas parāds pienākumu neizpildes dēļ.

ATA karnetes

AK ir pilntiesīga ATA konvencijas³⁵ un Stambulas konvencijas³⁶ līgumslēdzēja puse. Tādēļ AK ATA karnetes pagaidu kārtā ievestām precēm, kas atrodas AK, pārejas perioda beigās joprojām būs spēkā.

Uzņēmējiem, kuri pašlaik pārvieto preces no AK uz citu dalībvalsti vai no citas dalībvalsts uz AK pagaidu kārtā (piemēram, nogādā preces pagaidu izstādēm), pēc pārejas perioda beigām šādām precēm būs jāpiemēro pagaidu ieviešanas procedūra. Šie uzņēmēji minētajam nolūkam var izmantot ATA karnetes.

Ja preces, kurām noformēta ATA karnete, ir nogādātas no trešās valsts uz AK pirms pārejas perioda beigām un ja šīs preces tiek reeksportētas no citas dalībvalsts pēc minētās dienas, tad izvešanas muitas iestāde apzīmogos reeksporta lapu, ko varēs izmantot par reeksporta apliecinājumu. Apliecinājumu var iesniegt tajā muitas iestādē AK, kurā iepriekš noformēta preču ieviešana. Par reeksporta apliecinājumu var izmantot arī jebkādu citu dokumentāru pierādījumu, kas apliecina, ka preces atrodas ārpus Savienības muitas teritorijas (piemēram, muitas deklarāciju, kas liecina, ka preces tika ievestas trešā valstī). Minētais attiecas arī uz tādu situāciju, kad ATA karnete noformēta precēm, kas ievestas Savienībā no trešās valsts pirms pārejas perioda beigām un tiek reeksportētas no AK pēc pārejas perioda beigām.

ATA karnetes, kas Savienībā izdotas par precēm, kuras nogādātas no Savienības uz AK pirms pārejas perioda beigām un nogādātas no AK uz trešo valsti pēc minētās dienas, tiks uzskatītas par eksporta deklarāciju (SMK ĪA 339. pants).

Galapatēriņš (GP)

Pamatojoties uz izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu, precēm, kurām galapatēriņa procedūra (GP) piemērota pirms pārejas perioda beigām un kuras atrodas AK minētā perioda beigās, SMK būs piemērojams divpadsmit mēnešus pēc preču izlaišanas minētajai procedūrai, kā noteikts izstāšanās līguma III pielikumā.

Ja pēc pārejas perioda beigām deklarācija par galapatēriņa procedūras piemērošanu tiek atzīta par spēkā neesošu, tad uzskata, ka preces, uz kurām attiecas minētā deklarācija, atrodas to iepriekšējā situācijā vai procedūrā (proti, pagaidu uzglabāšanā vai īpašajā procedūrā), kurā tās bija, pirms tika iesniegta par spēkā neesošu atzītā galapatēriņa deklarācija. Ja minētās preces atrodas AK, tad SMK ir piemērojams iepriekš minētajai pagaidu uzglabāšanai vai īpašajai procedūrai saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu.

Saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punkta otro daļu tādu preču, kam piemērota galapatēriņa procedūra, pārvietošana starp Savienību un AK saskaņā ar SMK 219. pantu nav atļauta tādā gadījumā, ja pārvietošana beidzas tikai pēc pārejas perioda beigām.

³⁵ Muitas Konvencija par ATA karneti preču pagaidu ieviešanai (ATA konvencija), kas noslēgta 1961. gada 6. decembrī Briselē, un tās turpmākie grozījumi.

³⁶ Konvencija par pagaidu ieviešanu un tās turpmākie grozījumi (Stambulas konvencija) (OV L 130, 27.5.1993., 1. lpp.).

Ja preces, kurām ir piemērota galapatēriņa procedūra, ievēd no AK Savienībā pēc pārejas perioda beigām, tad par tām ir jānokārto muitas formalitātes, kas paredzētas jebkurām trešās valsts precēm (t. i., *ENS*, pagaidu uzglabāšanas deklarācija un muitas deklarācija).

Ja preces, kurām piemērota galapatēriņa procedūra un uz kurām attiecas AK atļauja, pārvieto saskaņā ar SMK 219. pantu uz Savienību pirms pārejas perioda beigām un ja ir paredzēts, ka tās paliks Savienības muitas teritorijā, tad galapatēriņa procedūra būtu jānoslēdz pirms minētās dienas. Precēm jābūt: a) izvestām no Savienības muitas teritorijas; b) izmantotām nolūkiem, kas norādīti pieteikumā par atbrīvojumu no nodokļa vai par samazinātu nodokļa likmi, c) iznīcinātām ar vai bez pārpalikumiem, vai d) no precēm jāatsakās par labu valstij. Tas pats attiecas uz atļaujām veikt tiesību un pienākumu nodošanu (*TORO*) un uz preču pārvietošanu atbilstoši SMK 218. un 219. pantam. Ja iepriekš minētā noslēgšana netiks veikta, tiks pārkāpti pienākumi, kas paredzēti tiesību aktos muitas jomā par šādu preču galapatēriņu Savienības muitas teritorijā, un tādējādi būs piemērojams SMK 79. pants, t. i., būs radies muitas parāds pienākumu neizpildes dēļ.

Ievešana pārstrādei (IP)

Pamatojoties uz izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu, precēm, kurām ievēšana pārstrādei (IP) piemērota pirms pārejas perioda beigām un kuras minētā perioda beigās atrodas AK, SMK būs piemērojams divpadsmit mēnešus pēc preču izlaišanas minētajai procedūrai, kā noteikts izstāšanās līguma III pielikumā.

Ja pēc pārejas perioda beigām deklarācija par ievēšanas pārstrādei piemērošanu tiek atzīta par spēkā neesošu, tad uzskata, ka preces, uz kurām attiecas minētā deklarācija, atrodas to iepriekšējā situācijā vai procedūrā (proti, pagaidu uzglabāšanā vai īpašajā procedūrā), kurā tās bija, pirms tika iesniegta par spēkā neesošu atzīta ievēšanas pārstrādei deklarācija. Ja minētās preces atrodas AK, tad SMK ir piemērojams iepriekš minētajai pagaidu uzglabāšanai vai īpašajai procedūrai saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu.

Saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punkta otro daļu tādu preču, kam piemērota ievēšana pārstrādei, pārvietošana starp Savienību un AK saskaņā ar SMK 219. pantu nav atļauta tādā gadījumā, ja pārvietošana beidzas tikai pēc pārejas perioda beigām.

Ja preces, kurām piemērota ievēšana pārstrādei un uz kurām attiecas AK atļauja, pārvieto saskaņā ar SMK 219. pantu uz Savienību pirms pārejas perioda beigām un ja ir paredzēts, ka tās paliks Savienības muitas teritorijā, tad ievēšanas pārstrādei procedūra būtu jānoslēdz pirms minētās dienas. Iespējamā rīcība ar precēm: a) reeksports; b) nākamās muitas procedūras piemērošana; c) iznīcināšana bez pārpalikumiem; d) atteikšanās no tām par labu valstij. Šāda nākamā procedūra var būt arī ievēšana pārstrādei, ja uz precēm attiecas derīga atļauja, ko piešķirusi dalībvalsts muitas dienesti. Ja šāda noslēgšana netiks veikta, tiks pārkāpti pienākumi, kas paredzēti tiesību aktos muitas jomā par šādu preču pārstrādi Savienības muitas teritorijā, un tādējādi būs piemērojams SMK 79. pants, t. i., būs radies muitas parāds pienākumu neizpildes dēļ.

Ja preces, kurām ir piemērota ievēšana pārstrādei, ievēd no AK Savienībā pēc pārejas perioda beigām, tad par tām ir jānokārto muitas formalitātes, kas SMK paredzētas precēm, kuras ievēd Savienības muitas teritorijā no vietas, kas ir ārpus šīs teritorijas (t. i., *ENS*, pagaidu uzglabāšanas deklarācija un muitas deklarācija).

Ja, pamatojoties uz izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu, SMK ir piemērojams IP *EX/IM* procedūrai un ja līdzvērtīgās preces ir izvestas pirms pārejas perioda beigām, tad preču (izejmateriālu) līdzvērtīgu daudzumu var ievēst ar pilnīgu atbrīvojumu no ievēdmuitas nodokļa pat pēc pārejas perioda beigām, ar nosacījumu, ka šāda ievēšana ir veikta termiņā, kurš noteikts saskaņā ar SMK izdotajā atļaujā vai kurš noteikts izstāšanās līguma III pielikumā (izvēlas agrāko termiņu).

Izvešana pārstrādei (OP)

Pamatojoties uz izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu, SMK būs piemērojams precēm, kurām pirms pārejas perioda beigām piemērota izvešana pārstrādei (*OP*), ja attiecīgie pārstrādes produkti tiek nogādāti atpakaļ uz AK vai uz Savienību pēc pārejas perioda beigām. SMK būs piemērojams līdz termiņam, kurš noteikts saskaņā ar SMK izdotajā atļaujā vai kurš noteikts izstāšanās līguma III pielikumā (izvēlas agrāko termiņu).

Ja pēc pārejas perioda beigām muitas deklarācija par izvešanas pārstrādei (*OP*) procedūras piemērošanu precēm tiek atzīta par spēkā neesošu, tad, šādas preces atpakaļievdot Savienībā pēc minētā perioda beigām, tās uzskatāmas par ārpus Savienības precēm.

Ja, pamatojoties uz izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu, SMK ir piemērojams *OP IM/EX* procedūrai, tad līdzvērtīgā preču (izejmateriālu) daudzuma izvešanu var veikt līdz termiņam, kurš noteikts saskaņā ar SMK izdotajā atļaujā vai kurš noteikts izstāšanās līguma III pielikumā (izvēlas agrāko termiņu). Ja šāds eksports netiks veikts, tad nebūs ievēroti tiesību aktos muitas jomā noteiktie pienākumi attiecībā uz izvešanas pārstrādei (*OP*) procedūru, un tādējādi būs piemērojams SMK 79. pants, t. i., būs radies muitas parāds pienākumu neizpildes dēļ.

8. NO SAVIENĪBAS MUITAS TERITORIJAS IZVESTAS PRECES

8.1 Pirmsizvešanas deklarācija

Saskaņā ar SMK 263. panta 3. punktu pirmsizvešanas deklarācija ir vai nu i) muitas deklarācija par precēm, ko paredzēts izvest no Savienības muitas teritorijas, ii) vai reeksporta deklarācija, vai iii) izvešanas kopsavilkuma deklarācija (*EXS*). Vairumā gadījumu pirmsizvešanas deklarācija tiks sniegta muitas deklarācijas veidā. Informāciju par pirmsizvešanas deklarācijas prasībām konkrētiem tranzīta vai eksporta scenārijiem atkarībā no preču atrašanās vietas pārejas perioda beigās sk. attiecīgi 7.1. punktā "Tranzīts" un 8.2. punktā "Eksports un reeksports".

Ja ir iesniegta pirmsizvešanas deklarācija un ja attiecīgā gadījumā preces tika izlaistas AK vai Savienībā pirms pārejas perioda beigām, tad deklarācija pēc minētā perioda beigām paliek spēkā, pamatojoties uz izstāšanās līguma 48. panta 2. punktu. Pēc minētās dienas, ja preces ir izlaistas AK izvešanas muitas iestādē

maršrutam caur Savienību uz trešo valsti vai ja preces ir izlaistas Savienības izvešanas muitas iestādē maršrutam caur AK, jauna pirmsizvešanas deklarācija nav nepieciešama.

8.2 Eksports un reeksports³⁷

Preces, kas izlaistas eksportam un pārejas perioda beigās atrodas AK

Ja preces, ko izlaiž eksportam, pārejas perioda beigās atrodas AK, tad joprojām būs piemērojams SMK saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu.

- a) Ja preces tika izlaistas eksportam pirms pārejas perioda beigām un tās ved uz izvešanas muitas iestādi AK vai tās šķērso AK ceļā uz izvešanas muitas iestādi citā dalībvalstī, un tās pārejas perioda beigās atrodas AK, tad šādu preču pārvietošana līdz izvešanas muitas iestādei turpināsies saskaņā ar SMK. Izvešanas muitas iestāde AK nosūtīs attiecīgo ziņojumu eksporta kontroles sistēmā (EKS), apstiprinot eksporta muitas iestādei Savienībā preču faktisko izvešanu. Šim nolūkam AK vienu mēnesi pēc pārejas perioda beigām saglabās piekļuvi eksporta kontroles sistēmai, kā noteikts izstāšanās līguma IV pielikumā.

Ja AK nenosūta attiecīgo ziņojumu EKS viena mēneša laikā, kā noteikts izstāšanās līguma IV pielikumā, tad uzņēmējam būtu eksporta muitas iestādē jāierosina noslēgt pārvietošanu eksportam, pamatojoties uz alternatīvu pierādījumu, ko izdevusi AK izvešanas muitas iestāde.

- b) Ja preces, kas izlaistas eksportam AK ar izvešanas muitas iestādi Savienībā, pārejas perioda beigās joprojām atrodas AK, tad to pārvietošana līdz izvešanas muitas iestādei Savienībā turpināsies saskaņā ar SMK. Izvešanas muitas iestāde nosūtīs attiecīgo ziņojumu AK eksporta muitas iestādei. Šim nolūkam AK vienu mēnesi saglabās piekļuvi eksporta kontroles sistēmai (EKS), kā noteikts izstāšanās līguma IV pielikumā. Ja šādas preces Savienības muitas teritorijā ievieš pēc pārejas perioda beigām, ir jāiesniedz *ENS*.

Preces, kas izlaistas eksportam un pārejas perioda beigās atrodas Savienībā

- a) Ja preces, kas Savienībā izlaistas eksportam pirms pārejas perioda beigām, ir jāpārvadā uz izvešanas muitas iestādi AK vai tās šķērso AK ceļā uz izvešanas muitas iestādi citā dalībvalstī, un tās minētā pārejas perioda beigās joprojām atrodas Savienībā, tad iepriekš paredzētā izvešanas muitas iestāde ir jāaizstāj ar izvešanas muitas iestādi pie ES robežas (eksporta kontroles sistēmā veic pārvietošanas eksportam novirzīšanu). Šī muitas iestāde apstiprinās preču faktisko izvešanu un nosūtīs attiecīgo ziņojumu eksporta muitas iestādei.
- b) Ja šādas preces jau ir šķērsojušas AK ceļā uz izvešanas muitas iestādi, kura atrodas citā dalībvalstī, un pārejas perioda beigās jau atrodas Savienības muitas teritorijā, saglabājas pašreizējā procedūra (t. i., izvešanas muitas iestāde pie ES

³⁷ TAXUD ĢD ir publicējis II pielikumu “Brexit eksporta gadījumu scenāriji” (*Brexit Transit Business Scenarios*) ar praktiskiem piemēriem par pārvietošanu eksportam, kas apskatīta šajā punktā: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/annex_ii_brexit_export_business_scenarios.pdf.

ārējās robežas joprojām apstiprinās eksporta muitas iestādei preču faktisko izvešanu).

- c) Ja preces, kas ir izlaistas eksportam AK ar ES izvešanas muitas iestādi, pārejas perioda beigās jau atrodas Savienībā un pēc tam sasniedz paredzēto ES izvešanas muitas iestādi, tad minētā muitas iestāde EKS nosūtīs AK eksporta muitas iestādei attiecīgo ziņojumu, lai apstiprinātu preču faktisko izvešanu, kamēr AK vēl būs piekļuve EKS, kā noteikts izstāšanās līguma IV pielikumā.

9. MUITAS PARĀDS

Ja turpmāk minēto situāciju vai muitas procedūru rezultātā AK ir radies muitas parāds, tad muitas parāds tiks aprēķināts un darīts pieejams ES budžetam, kā noteikts SMK un noteikumos par ES pašu resursiem, saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. un 2. punktu un ņemot vērā tā 136. panta 3. punkta c) apakšpunktu:

- pagaidu uzglabāšanas vai īpašās procedūras, kas vēl notiek pārejas perioda beigās, pabeigšana vai noslēgšana izstāšanās līguma III pielikumā noteiktajos termiņos, laižot preces brīvā apgrozībā, tostarp saskaņā ar noteikumiem par galapatēriņu, vai ievēdot preces pagaidu kārtā ar daļēju atbrīvojumu no ievad muitas nodokļa, kā paredzēts SMK 77. panta 1. punktā, saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 2. punktu;
- SMK noteikto pienākumu neizpilde attiecībā uz pagaidu uzglabāšanu vai muitas procedūru, kas minēta izstāšanās nolīguma 49. panta 1. punktā, saskaņā ar SMK 79. pantu. Tas attiecas arī uz neatbilstību SMK prasībām par termiņiem attiecībā uz pagaidu uzglabāšanā esošām precēm.

Pamatnoteikums ir tāds, ka muitas parāda paziņošanas termiņš saskaņā ar SMK 103. panta 1. punktu ir 3 gadi no parāda rašanās.

Lai Savienība un AK varētu efektīvi apzināt savas savstarpējās saistības, kas paredzētas izstāšanās līguma 49. panta 1. un 2. punktā saskaņā ar 136. panta 3. punktu (attiecībā uz AK) un 140. panta 4. punkta otrās daļas pēdējā teikumā, un savstarpēji nodrošināt to izpildi, muitas administrācijām ir jābūt iespējai identificēt muitas parāda summas par precēm, kuras pārejas perioda beigās bija pagaidu uzglabāšanā vai īpašajā procedūrā vai nu AK, vai ES un kuras ir uzrādītas muitai pēc pārejas perioda beigām, lai pabeigtu pagaidu uzglabāšanu vai noslēgtu īpašo procedūru, laižot preces brīvā apgrozībā saskaņā ar SMK nosacījumiem.

Tas nozīmē, ka, iesniedzot laišanas brīvā apgrozībā muitas deklarācijas, uzņēmējiem AK un arī ES ir jānošķir preces, kuras pārejas perioda beigās bija pagaidu uzglabāšanā, no tādām precēm, kuras pārejas perioda beigās bija īpašajā procedūrā.

Minēto preču laišanas brīvā apgrozībā muitas deklarācijā uzņēmējiem ir jānorāda identifikators koda veidā d.e. 1/11 Papildu procedūra, kas minēts SMK DA B pielikumā³⁸.

Par minētā papildu koda izmantošanu ir panākta vienošanās, lai izvairītos no tā, ka AK un dalībvalstu muitas administrācijām pēc pārejas perioda beigām pašām būtu jāveic

³⁸ Savukārt, ja ir piemērojama SMK DA 2. panta 4. punkta otrā daļa, norāda identifikatoru 37. ailes otrajā apakšiedalījumā, kā minēts Regulas 2016/341 (SMK PDA) 9. pielikuma C.1. papildinājumā.

visu pagaidu uzglabāšanā un īpašajās procedūrās esošo preču krājumu apzināšana un turpmāka pārraudzība.

Muitas dienestiem, iesniedzot vaicājumus savās valstu deklarēšanas sistēmās vai ar jebkādiem citiem piemērotiem līdzekļiem, būs jānosaka visu valstī radušos muitas parādu kopsumma mēnesī, kas ir aprēķināti (un darīti pieejami), pamatojoties uz pieņemtajām laišanas brīvā apgrozībā deklarācijām par tādām precēm, kuras jau bija īpašajā procedūrā vai pagaidu uzglabāšanā pārejas perioda beigās.

Dalībvalstīm būs prasība paziņot šīs summas papildus parastajiem ziņojumiem, ko tās sniedz Eiropas Komisijai.

10. ADMINISTRATĪVĀ SADARBĪBA MUITAS JOMĀ

Ievērojot izstāšanās līguma 98. pantu, starp dalībvalsti un AK sāktas konkrētas administratīvās sadarbības procedūras pabeidz saskaņā ar attiecīgajiem Savienības tiesību noteikumiem:

- ja kāda no administratīvās sadarbības procedūrām, kas uzskaitītas izstāšanās līguma VI pielikumā, tika uzsākta pirms pārejas perioda beigām saskaņā ar izstāšanās līguma 98. panta 1. punktu;

Administratīvās sadarbības procedūras, kas attiecas uz notiekošām procedūrām vai situācijām saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu, piemēram, izmeklēšanas procedūra, kas sāka attiecībā uz Savienības tranzīta operāciju, nav izstāšanās līguma 98. panta 1. punkta darbības jomā; SMK ir piemērojams minētajām procedūrām saskaņā ar izstāšanās līguma 49. panta 1. punktu;

- ja administratīvās sadarbības procedūra saskaņā ar izstāšanās līguma 98. panta 2. punktu ir sākta trīs gadu laikā pēc pārejas perioda beigām, taču attiecas uz faktiem, kas notikuši pirms pārejas perioda beigām, bet tika konstatēti tikai pēc pārejas perioda beigām .

Tas var skart gadījumus, kad operācijas ir noslēgtas kļūdas pēc, piemēram, ja korumpēts ierēdnis nelikumīgi noslēdzis procedūru. Dalībvalstu muitas dienesti var arī trīs gadu laikā pēc pārejas perioda beigām pieprasīt AK muitas dienestiem apstiprināt tādu produktu izcelsmi, par kuriem piegādātāja deklarācija ir sagatavota AK pirms pārejas perioda beigām; tāpat arī AK muitas dienesti var pieprasīt dalībvalstu muitas dienestiem apstiprināt tādu produktu izcelsmi, par kuriem piegādātāja deklarācija ir sagatavota ES pirms pārejas perioda beigām.

Piemērojot SMK saskaņā ar izstāšanās līguma 98. pantu, AK dienestiem nav paredzēta nekāda veida piekļuve informācijas sistēmām vai datubāzēm; tādēļ var gadīties, ka saziņa ar uzņēmējiem notiks, izmantojot citus līdzekļus, kas nav elektroniskās datu apstrādes metodes.

B. ZIEMEĻĪRIJĀ PĒC PĀREJAS PERIODA BEIGĀM PIEMĒROJAMIE NOTEIKUMI

Pēc pārejas perioda beigām piemēro Protokolu par Īriju/Ziemeļīriju ("Ī/ZĪ protokols").³⁹ Lai turpinātu piemērot Ī/ZĪ protokolu, periodiski ir jāsaņem Ziemeļīrijas Leģislatīvās asamblejas piekrišana, un sākotnējais piemērošanas periods ir 4 gadi pēc pārejas perioda beigām.⁴⁰

Ī/ZĪ protokolā ir noteikts, ka daži ES tiesību noteikumi ir piemērojami arī Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju. Turklāt Ī/ZĪ protokolā ES un Apvienotā Karaliste ir vienojušās, ka Ziemeļīriju uzskata par dalībvalsti, ciktāl ES noteikumi ir piemērojami Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju.⁴¹

ES tiesību noteikumi, kas piemērojami Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju, ietver ES tiesību aktus muitas jomā un pienākumus, ko uzliek starptautiski nolīgumi, kurus noslēgusi Savienība vai noslēgušas dalībvalstis Savienības vārdā, vai noslēgušas Savienība un dalībvalstis, rīkodamās kopā, ciktāl pienākumi skar preču tirdzniecību starp Savienību un trešām valstīm⁴².

Ī/ZĪ protokolā ir arī skaidri noteikts, ka jebkādas atsauces uz Savienības muitas teritoriju izstāšanās līguma un Ī/ZĪ protokola piemērojamajos noteikumos, kā arī Savienības tiesību noteikumos, kas ir ar Ī/ZĪ protokolu padarīti piemērojami AK un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju, ir jāsaprot kā atsauces, kas ietver arī Ziemeļīriju⁴³. Tas nozīmē, ka, ciktāl ES noteikumi muitas jomā ir piemērojami Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju, ES un AK vienojas minēto noteikumu piemērošanas vajadzībām uzskatīt Ziemeļīriju par daļu no Savienības muitas teritorijas.

Vienlaikus, lai gan Ziemeļīrija ir daļa no AK muitas teritorijas attiecībā uz trešo valstu (tostarp Savienības preferenciālās tirdzniecības partnervalstu) tiesībām un pienākumiem Ziemeļīrija nav daļa no Savienības muitas teritorijas.

Konkrēti, pēc pārejas perioda beigām tas citā starpā nozīmē, ka:

- uz precēm, kas ievestas Ziemeļīrijā no trešām valstīm vai no citām AK daļām, attieksies muitas uzraudzība un var attiekties muitas kontrole; šīm precēm ir piemērojamas muitas formalitātes, jāiesniedz deklarācijas un muitas dienesti var pieprasīt galvojumus saistībā ar iespējamiem vai esošiem muitas parādiem;
- uz precēm, tostarp Ziemeļīrijas vietējām precēm, ko paredzēts izvest uz trešām valstīm vai uz citām AK daļām, attieksies muitas uzraudzība un var attiekties muitas kontrole; minētajām precēm ir piemērojamas muitas formalitātes; standarta gadījumā precēm piemēros eksporta procedūru;

³⁹ Izstāšanās līguma 185. pants.

⁴⁰ Ī/ZĪ protokola 18. pants.

⁴¹ Izstāšanās līguma 7. panta 1. punkts saistībā ar Ī/ZĪ protokola 13. panta 1. punktu.

⁴² Ī/ZĪ protokola 5. panta 3. punkts, 5. panta 4. punkts un 2. pielikuma 1. un 4. iedaļa.

⁴³ Ī/ZĪ protokola 13. panta 1. punkts. Tas ir neatkarīgi no Ī/ZĪ protokola 4. panta, jo 13. panta 1. punkts darbojas "neatkarīgi no visiem pārējiem šā protokola noteikumiem".

- muitas uzraudzība, kontrole un formalitātes nebūs piemērojamas tādām precēm, kuras pārvieto starp Ziemeļīriju un Savienību ar noformētu Savienības iekšējo pārvietošanu;
- uz precēm, ko ievēd Ziemeļīrijā un tur laiž brīvā apgrozībā, attieksies kopējais muitas tarifs⁴⁴ saskaņā ar Ī/ZĪ protokola 5. panta 3. punktu; saskaņā ar Ī/ZĪ protokola 5. panta 1. un 2. punktu ir maksājams nulles tarifs vai AK ārējais tarifs;⁴⁵
- atzītā uzņēmēja (AEO) atļaujas un citas muitas vienkāršojumu atļaujas, kas piešķirtas Ziemeļīrijas uzņēmējiem, joprojām ir spēkā Savienības muitas teritorijā, ar nosacījumu, ka AK dienesti sniedz attiecīgo informāciju.

Attiecībā uz izcelsmi preferenciālām vajadzībām šo paskaidrojumu A.4. punktā un A.5.3. punktā (“izcelsmes aspekti”) paredzētie noteikumi ir piemērojami Ziemeļīrijai tāpat kā pārējām AK daļām. Tas konkrēti nozīmē:

- preces, kas ražotas Ziemeļīrijā, pat pirms pārejas perioda beigām, tiešā eksporta vai eksporta pēc tālākas pārstrādes uz ES preferenciālās tirdzniecības partnervalsti vajadzībām neuzskata par ES izcelsmes precēm;
- Ja preces, kuru izcelsme ir ES un kuras atrodas Ziemeļīrijā vai kuru izcelsme ir ES partnervalstīs un kuras pirms pārejas perioda beigām atrodas Ziemeļīrijā, pārvieto, noformējot Savienības iekšējo pārvietošanu, no Ziemeļīrijas uz ES atbilstoši prasībām izstāšanās līguma 47. panta 1. punktā, tad tās, ievēdot atkal Savienības muitas teritorijā, var joprojām uzskatīt par noteiktas izcelsmes precēm, ar nosacījumu, ka ir pieejami nepieciešamie dokumenti preču izcelsmes pierādīšanai, kas paredzēti attiecīgā ES preferenciālā režīma noteikumos.

Komisijas īpaši paredzētajās tīmekļa vietnēs ir sīkāka informācija par:

- [AK izstāšanās muitas un nodokļu aspektiem](#);
- [SMK](#);
- vispārīga informācija par [muitas procedūrām un formalitātēm](#);
- [preču preferenciāla izcelsmes vispārīgajiem aspektiem](#);
- un [preču preferenciālas izcelsmes ārējās tirdzniecības aspektiem](#) (tirgus piekļuves datubāze).

Eiropas Komisija

Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāts

⁴⁴ Padomes Regula (EEK) Nr. 2658/87 (1987. gada 23. jūlijs) par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu (OV L 256, 7.9.1987., 1. lpp.).

⁴⁵ Kā noteikts Ī/ZĪ protokola 5. panta 2. punkta ceturtajā daļā, Apvienotajai komitejai ir uzdots pirms pārejas perioda beigām pieņemt lēmumu par kritērijiem vai nosacījumiem, pēc kuriem nosaka, ka prece, kura ievēsta Ziemeļīrijā no vietas, kas atrodas ārpus Savienības, nav pakļauta riskam, ka vēlāk to pārvietos uz Savienību vai pakļaus komerciālai pārstrādei; kamēr šāds lēmums nav pieņemts, saskaņā ar Ī/ZĪ protokola 5. panta 2. punktu visas preces, kuras ievēstas Ziemeļīrijā no vietas, kas atrodas ārpus Savienības, ir pakļautas riskam, ka vēlāk tās pārvietos uz Savienību, un tādēļ tām ir piemērojams kopējais muitas tarifs.

PIELIKUMS. PREFERENCES UN IZCELSMES NOTEIKUMI PĀREJAS PERIODA LAIKĀ

1. PREFERENCIĀLAS IZCELSMES⁴⁶ ASPEKTI

Saskaņā ar izstāšanās līguma 127. panta 1. punktu pārejas periodā AK un tās teritorijā ir piemērojamas ES tiesības (tostarp ES noslēgtie starptautiskie nolīgumi).

Šajos nolīgumos preču tirdzniecības teritoriālā darbības joma parasti ir teritorijas, kurās ir piemērojami ES līgumi, un dažos gadījumos (piemēram, nesēnoslēgtajos brīvās tirdzniecības nolīgumos ar Kanādu, Centrālameriku, Andu valstīm vai Japānu) arī apgabali, kas ir daļa no Savienības muitas teritorijas.

Saskaņā ar izstāšanās līgumu ES pamatlīgumi pārejas perioda laikā ir piemērojami AK un tās teritorijā, un šajā laikā AK ir daļa no Savienības muitas teritorijas.

Saskaņā ar izstāšanās līguma 129. panta 1. punktu pārejas periodā šie starptautiskie nolīgumi ir saistoši Apvienotajai Karalistei.

Tas attiecas arī uz ES noslēgtajiem BTN, kuros paredzētas preferences⁴⁷.

Tādējādi

- AK produkti/materiāli/procesi pārejas periodā Savienībai jāuzskata par ES produktiem/materiāliem/procesiem;
- ES BTN partneru produkti/materiāli/procesi Apvienotajai Karalistei ir jāuzskata par BTN partnera izcelsmes produktiem/materiāliem/procesiem, un tiem jāsaņem attiecīgās preferences.

Lai gan Savienība ir formāli paziņojusi starptautiskajiem partneriem, ka pārejas perioda laikā “AK ir jāuzskata par dalībvalsti”⁴⁸, nav skaidrs, vai BTN partneri patiešām tā rīkosies pārejas perioda laikā BTN vajadzībām⁴⁹.

⁴⁶ Atsauces uz “noteiktu izcelsmi” vai “nenoteiktu izcelsmi” šajā iedaļā ir lietotas tikai attiecībā uz preferenciālu izcelsmi.

⁴⁷ ES kopējās tirdzniecības politikas ietvaros ES ir preferenciālās tirdzniecības režīmi arī vispārējo preferenču shēmā (http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/index_en.htm). Attiecībā uz šajā paziņojumā ietvertajiem jautājumiem (AK komponentu ietekme, nosakot preferenciālo izcelsmi saistībā ar tarifa režīmu) preferenciāla tarifa režīmiem vispārējā preferenču shēmā praksē var būt mazāks svars nekā BTN. Tomēr šajā paziņojumā pilnīguma labad ir ietverti abi aspekti.

⁴⁸ Šim nolūkam trešajām valstīm ir nosūtīta verbālnota ar informāciju par to, ka AK pārejas periodā [starptautisko nolīgumu vajadzībām] tiek uzskatīta par dalībvalsti (sk. https://ec.europa.eu/info/files/note-verbale_en).

⁴⁹ Līdz šim Komisija atbildes uz verbālnotu ir saņēmusi tikai no dažiem BTN partneriem. Tomēr vairāki BTN partneri ir publiski izteikuši savu nodomu pārejas perioda laikā turpināt uzskatīt AK par dalībvalsti (piemēram, Norvēģija, Kanāda, Meksika). Tomēr pastāv iespējamība, ka dažiem BTN partneriem būs atšķirīgs viedoklis, tātad nav garantijas, ka tie pārejas periodā starptautisko nolīgumu vajadzībām uzskatīs AK par dalībvalsti. Turklāt citi partneri var uz verbālnotu neatbildēt nemaz vai atbildēt vēlāk. Šāda situācija ir nenovēršama, jo ES un AK par saistībām (ne par tiesībām) saskaņā ar BTN izstāšanās līgumā varēja vienoties tikai divpusēji.

2. IZCELSMES PĀRBAUDE

Saskaņā ar ES BTN izcelsmes protokoliem preferences var liegt tikai tad, ja ir veikts pārbaudes process. Ja trešā valsts iesniedz verifikācijas pieprasījumu par ES izcelsmes produktu, kas uzskatāms par noteiktas izcelsmes AK satura dēļ, tad piemēro šādus noteikumus:

- dalībvalstu muitas dienestiem ir jāpiemēro ES tiesības, saskaņā ar kurām AK produkti/materiāli/procesi tiek uzskatīti par ES produktiem/materiāliem/procesiem. Tādēļ tiem ir jāapstiprina attiecīgo produktu izcelsme, vadoties pēc tā, ka AK saturu ņem vērā ES preferenciālās izcelsmes noteikšanas vajadzībām.
- BTN partneri varētu preferences atteikt tikai tādā gadījumā, ja tika veikta pārbaude par BTN izcelsmes protokolos paredzēto nosacījumu izpildi. BTN partneris var liegt preferenci tikai tad, ja pēc verifikācijas pieprasījuma:⁵⁰
 - eksportētājvalsts iestādes nesniedz atbildi vai
 - atbilde neapstiprina:
 - izcelsmes pierādījuma autentiskumu,
 - produktu (preferenciālo) izcelsmi vai
 - atbilstību citiem izcelsmes protokolā paredzētajiem nosacījumiem.

⁵⁰ Tikai divos gadījumos (nolīgumi ar Kanādu un Japānu) importētājvalsts iestādes varētu pieņemt citādu lēmumu saskaņā ar BTN, ja ir pienācīgs pamatojums un ir notikusi apspriešanās ar otru pusi.